Откупљени цртежи на конкурсу

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Хенри Фонда

40 ДИНАРА 1952

Година XXVI
Број 692
Субота
3. април 1965.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

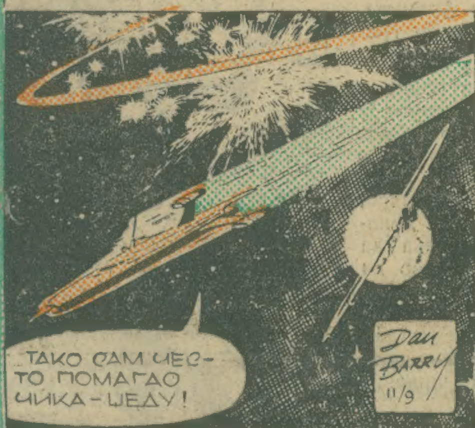

ФЛАШ ГОРДОН

692

У овом броју:

МЕТЈУЗ
звезда енглеског фудбала

НАЈВЕЋА НОВИНАРСКА »ПАТКА« XX ВЕКА

ЛЕКАРИ
ШУМА И САВАНА

Будите детектив

Пророчански цртеж

„Овако ја представљам себи прве минуте у космосу“ — написао је космонаут Алексеј Леонов на полеђини овог цртежа који је својеручно израдио за „Комсомолску правду“ неколико дана пре старта. Као што се према датуму у десном углу види, цртеж је начињен 8. марта 1965, а Леонов је из свог космичког брода „Васход II“ закорачио у космос 18. марта у 11,30 по московском или у 9,30 часова по нашем времену.

У космосу

Како је конструисан скафандер космонаута, како се човек у њему осећа? На сва питања одговара кандидат медицинских наука П. В. Васиљев

АЛПИНИСТИ знају: уколико се човек више пење уз планину утолико се теже дише. Наступа такозвана „глад за кисеоником“. При успињању на висине изнад 7 километара чак и прекаљени спортисти носе са собом маске с кисеоником. Али, космонаута треба заштитити не само од недостатка кисеоника. У космосу је ваздух веома разређен, притисак такође веома низак. Због тога се гас растворен у човековој крви шири и може да зачепи крвне судове. Постоји још једна опасност: већ на висини од 19—20 километара крв почиње да кључа. Космички бродови, међутим, лете на висине од неколико стотина километара...

Космички скафандер веома је сложена опрема у чијој изради учествују инжењери-конструктори, технолози, везисти, лекари и други стручњаци. Скафандер, то је — шлем, комбинезон, херметичке рукавице и специјална обућа.

Космонаути су и раније облачили скафандере — за сваки случај. Херметичка кабина поуздано их штити од свих опасности. Међутим, дошло је време да човек изиђе из космичког брода и тиме се и улога скафандера изменила: скафандер је постао као нека минијатурна кабина.

Како у таквој „кабини“ створити атмосферски притисак? Показало се да то и није потребно. Довољно је да пре лета космонаут више од једног часа дише чист кисеоник и азот са „испере“ из ткива. Сада човек може да издржи притисак готово двоструко нижи од атмосферског. За време лета, под шлем се стално убацује чист кисеоник. Кроз стакло у шлему космонаут види све око себе. Специјалан систем за загревање не дозвољава да се стакло замагли. У шлем је такође уграђен микрофон за одржавање везе.

Комбинезон скафандера је „слојевит“: састоји се од неколико слојева. Спољашњи слој штити од топлотних и сунчевих зракова. Средњи слој даје скафандеру чврстоћу. А онај слој који је најближи телу не дозвољава да се организам прехлади. Изнутра је скафандер испреплетан сложеним системом цевчица: то је ваздушна вентилација. Она одводи сувишну топлоту и испаравања.

Ако космонаут за време лета треба да напусти брод, скафандер му је поуздана заштита. Тада је космонаут повезан са бродом специјалним ужетом, као што је то био случај са пилотом космонаутом А. А. Леоновим. Космонаут може да са осталим члановима посаде космичког брода одржава везу телефоном, а са Земљом путем радија.

Ван космичког брода, на непознатој планети, човек у скафандеру осећа се као код куће.

ТАЛАСИМА НА ВОЉУ

Недавно је један млади грађанин Лондона одлучио да се чамцем прошета по Темзи. Убрзо му је дојадило да весла па је чамац препустио на вољу речној струји. Уљуљкан ритмичким њихањем чамца, млади Енглез је заспао. Његовом чуђењу није било краја када се пробудио и открио да људи на обали говоре француски. Тек тада је схватио да је преспавао седам часова и да је за то време чамац препловио канал Ламанш.

УСИСИВАЧ ЗА ПРАШИНУ КОЈИ ЗВИЖДИ

У Енглеској је произведен један цилиндрични усисивач за прашину који звижди када је кеса за прашину скоро пуна. Друге особине овог апарата су: кеса за прашину која се сама затвара кад се извади и импрегнирани јастучићи на филтеру који испуштају пријатан мирис док апарат ради.

АРХИМЕДОВО ОГЛЕДАЛО

Савремена наука често открива заблуде древних легенди. Тако је један британски научник недавно оспорио сваку веродостојност познате приче по којој је Архимед изазвао пожар на римским бродовима код Сиракузе помоћу конкавног огледала

ВЕЋИНА гимназиста зна за обе приче које су прославиле Архимеда, великог грчког математичара, физичара и инжењера.

Прва прича говори о томе како је Архимед дошао до научног закључка познатог као Архимедов закон. Наиме, он је приликом купања у кади приметио да тело потпуно или делимично потопљено у некој течности привидно губи од своје тежине онолико колико тежи њиме истиснута течност.

Ово начело омогућило је Архимеду да реши проблем који га је дуго мучио и он је из купатила излетео наг вичући: „Еурека!“ (Пронашао сам).

Нешто мање позната је прича о томе како је Архимед запалио непријатељску римску флоту код Сиракузе на Сицилији, на тај начин што је сунчане зраке управио на флоту помоћу једног огромног огледала.

Архимед се родио у Сиракузи око 287. године пре наше ере. Град су опколили Римљани 214. године пре наше ере и освојили га 212. године, када је Архимед, који је руководио одбраном града, био убијен.

Међутим, док је прва прича о кади вероватно истинита, друга је изазвала многе коментаре. Зато се Дени Симс, који је запослен у британском одељењу за научна испитивања избијања пожара, бацио на експериментално доказивање и дошао до сазнања да Архимед никако није могао да запали бродове на тај начин, као што се прича у легенди. Симс је недавно објавио своје резултате, а своја научна истраживања поткрепио је историјским чињеницама.

Дени Симс наводи да савремени писци или не помињу пожар на римским бродовима или тврде да је пожар изазван на мање-више познат начин: стреле су обавијане у крпе натопљене уљем, затим запаљене, а потом бацане на палубе брода где су изазивале пожар.

Дени Симс указује да је најранији податак да је Архимед употребио конкавно огледало за изазивање пожара на римским бродовима написан руком неког историчара, који је живео 700 година после поменутог догађаја.

Затим Симс прелази на испитивање оптичких инструмената (огледала и сочива) у време Архимеда и закључује да је сумњиво да је чак и овај славни човек могао знати довољно о оптици да би начинио огледало веома прецизног облика које би могло да усредсреди сунчеве зраке на тако велику даљину. Чак и под претпоставком да је то могао да учини, зрак не би могао да буде довољно јак да запали дрво на даљини већој од 50 метара, што би значило да су огледало и посада око њега били надохват руке римских јуришних јединица.

Па и у таквом случају грађа бродова требало је да буде сува као барут да би се запалила од оваквих зракова, који би морали да буду непрестано концентрисани на једну једину тачку, што је практично немогуће, јер су бродови на мору у сталном покрету због таласа.

Ако би се пламичак и појавио, он би се вероватно убрзо сам угасио уколико га неко не би распламсавао. Симс је прорачунао да би било потребно скоро пола сата да се само једна страна римских ратних бродова или

галија запали, чак и у случају да нико ни прстом не мрдне да угаси пламен.

Цела операција, закључио је Дени Симс, била је тако непрактична да је чак ни најглупљи генерал не би покушао да оствари, а камоли у њој и успео. То је разлог да верујемо да један добар научник, као што је био Архимед ни у ком случају не би ни предложио један тако неизводљив план.

Откупљени цртежи на конкурсу

„ЧЕНТАНСКИ ПЕЈЗАЖ“, рад Каје Видић, ученице VIII/2 разреда основне школе „Бранко Радичевић“, Чента

Рајка Батушић, ученица VII/б основне школе — Карловац

„ГЛАВА“, рад Ненада Јакешевића, ученика из Шибеника, Ул. ЈНА 46/в

Познати фудбалер Стенли Метјуз, члан британске националне екипе, недавно је прославио свој педесети рођендан. Иако већ 30 година игра успешно у британској репрезентацији, он не намерава да се повуче са зеленог поља.

СТЕНЛИ МЕТЈУЗ

звезда енглеског фудбала

СТЕНЛИ Метјуз је први професионални фудбалер коме је додељена племићка титула за време активног бављења фудбалом. Иза њега је остало 30 година једне фер игре, једног правог спортисте-фудбалера. Бити фер у фудбалу који је познат као мушка игра и као борба ривала, није једноставна ствар. Па ипак, Стенли Метјуз је показао да је то могуће, јер његова игра била је егзибиција. Где год је имао прилике да игра, а таквих прилика је било доста, Стенли је одушевљавао милионе посматрача и љубитеља фудбала својом вештином у баратању лоптом.

Он је играо на свих пет континената и узео учешћа у преко 80 међународних мечева.

Метјуз ужива глас фудбалера који никада није намерно фаулирао противника. У чему је тајна његовог успеха? Шта може један млад амбициозан фудбалер да научи од Стенлија. На првом месту и пре свега добро здравље је тајна његовог успеха. Затим, он не пуши и не пије.

Када је почео да игра фудбал у свом клубу „Стоук ситију" Метјуз је пешачио просечно 13 километара дневно од своје куће до фудбалског игралишта. „Стоук сити" је фудбалски клуб града Стоук он Трент, који се налази у Мидландсу, Енглеска. То је такође и његов родни град.

Од 1947. до 1961. године Стенли Метјуз је играо за други клуб — „Блекпул", из истоименог града, познатог морског летовалишта на северозападној обали Енглеске. У то време он је кондицију стицао свакодневним пешачењем. Други услов за успех је кондиција коју је он стално одржавао и одржава и данас. И најзад, још нешто, без чега нико никада не постиже ни најмањи успех, то је његова упорност.

Док је Метјуз играо у тиму „Блекпула" он је био заслужан за освајање најдражег трофеја — медаље за фудбалски куп Енглеске коју је његов тим освојио. Утакмица на којој је Стенли Метјуз приказао врхунску уметност била је утакмица коју је одиграо против „Болтон вондерерса" у мају 1953. године. Тај меч је и данас познат као „Метјузово финале".

Стенли Метјуз има обичај да каже:

— Никада не сматрај утакмицу добијеном унапред, односно не потцењуј противника... Никада се немој препирати са судијом... Нисам приметио да је неко изменио његову одлуку.

Овај фудбалски ветеран носи мали број ципела, или, како сам каже, можда најмање копачке на свету.

Фудбалска вештина Стенлија Метјуза увек је концентрисана на рад ногу и баратање лоптом. Он се нарочито истицао својим дриблинзима, хинтовима тела и лаким прелазима противника.

Отац Стенлија Метјуза — Џек Метјуз био је познат као боксер и победник у више од сто мечева. Џек Метјуз држао је фризерски салон у коме је млади Стенли радио као шегрт.

Када је имао 14 година Стенли Метјуз је био првак у трчању на кратким стазама. Међутим, фудбалска каријера коју је почео шутирањем празне конзерве била му је већ тада предодређена. Прву утакмицу одиграо је када је имао 15 година и то за „Стоук сити", клуб у који се данас вратио после много година које је провео играјући за „Блекпул".

Данас се спортској породици Метјуз придружио још један члан, син Стенлија Метјуза — Стенли Метјуз-млађи. Он већ стиче славу као тенисер. То је био његов лични избор. Отац му је био добар пример и он следи његовим стопама: добро здравље, кондиција и самодисциплина и наравно, упорност коју је наследио од оца.

РЕНЕСАНСА ГИТАРЕ

У ПАРИСКОЈ четврти Контркарп налази се неколико локала у којима понекад свирају познати гитаристи. Власник једног локала је Жорж Ембар, ватрени присталица гитаре, најпопуларнијег инструмента нашег века. Он је оснивач и власник ноћног клуба „Пун ветар" у коме су по зидовима распоређени најлепши примерци ручно израђених гитара. То је и нека врста школе.

Жорж Ембар и неколико његових суседа, становника ове четврти, имали су обичај да се увече састану да би слушали друге пријатеље који су умели да свирају на гитари. Мало помало, ова посела су постајала све организованија. Ускоро је отворен и први ноћни локал за љубитеље добре музике.

Ускоро је ово место постало састајалиште гитариста из Париза и околине. Поред суморних фламенкиста, иначе изванредних уметника на гитари, али без познавања нотне музике, у локал су долазили и уметници већ на путу славе као што су Ида Прести и Лагоја, да би ту давали своје рецитале. „Клуб" се ширио. Слушаоци очарани инструментом, који су управо почели да откривају, пошли су у потрагу за наставницима: сви су хтели да науче да свирају на гитари... Жорж Ембар видећи колико је велика жеља за учењем, окупио је око себе неколико професионалних гитариста, већином Шпанаца, старих мајстора на гитари. Позвао је из Гранаде чувеног градитеља гитара Шпанца Антониа Луиса Лопеза. У исто време отворио је неку врсту радионице у којој су почеле да се ручно израђују гитаре према најбољим традицијама шпанских градитеља.

Свако после подне, локал у Улици Декарт, као и цела кућа добијали су изглед малог конзерваторијума. Из ове „школе" од његог оснивања до данас оспособљено је више од 6.000 гитариста, аматера и професионалаца.

Ове цифре не представљају ништа чудно кад се зна да је гитара у свету постала музички инструмент број 1 и најомиљенија забава омладине. Према томе може се рећи да је ово нека врста ренесансе гитаре, јер је она у 18. веку у Француској била најомиљенији музички инструмент. Два века доцније гитара пада у заборав да би се од пре десетак година опет уздигла и мало помало потиснула традиционални клавир.

ЗА ВРЕМЕ ЧАСА У АКАДЕМИЈИ. ТУ ИМА И ДЕЦЕ, ИЗМЕЂУ 6 И 7 ГОДИНА. ВЕЋИНУ ПРЕДСТАВЉАЈУ СТУДЕНТИ, АЛИ СЕ НАЂУ И ПОСЛОВНИ ЉУДИ ИЗНАД 30 ГОДИНА. НА СЛИЦИ СЕ ВИДИ КАКО УЧЕНИЦИ ПРАТЕ ПРЕДАВАЊЕ НАСТАВНИКА

Гитара, због своје лакоће, заузимања мало простора, лаког руковања и лепог облика, наметнула се свима. Певачи са поетичним репертоаром тврде да њена резонанца савршено одговара њиховом стилу. Љубитељи џеза су је такође прихватили. Појава громогласних електричних гитара допринела је још већем успеху овог инструмента.

У својој радионици, која има изглед као да је управо изашла из средњег века, Антонио Луис Лопез, градитељ гитара, израђује са стрпљењем и љубављу две гитаре месечно.

Пошто се ове гитаре израђују ручно, то никад не личе једна на другу. Сваки градитељ има своју технику. Велики уметници на гитарама имају своје градитеље. Непотребно је рећи да ова врста гитара ни у ком случају није иста као оне које се израђују серијски и продају далеко јевтиније.

Ова мала „школа" има још једну специјалност. Она издаје специјални часопис у коме се пише о гитари, свирању на њој и о шансонама. На тај начин је проширена љубав према овом инструменту по целој Француској.

Данас у Паризу постоје само три уметничке радионице у којима се ручно израђују гитаре. Најпознатија је Антониа Луиса Лопеза. Он је дошао из Гранаде у Шпанији, где је био ученик славног Мануела де ла Шике, привучен великом заинтересованошћу Парижана за овај традиционални шпански инструмент.

Догодило се у...

...Енглеској. У зоолошком врту у Тваjкросу два млада лава дресирана су тако да сада служе као ноћни чувари који бране зоолошки врт од провалника.

...Онтарио. Полиција је дуго трагала за једним приватним авионом чији је пилот, изгледа, уживао у томе да изводи „сламоме" између телефонских стубова не обазирући се на покидане жице што их је иза себе остављао. Преступник је најзад ухваћен и одузета му је дозвола за пилотирање.

...Илиноису. Шест ловаца кренуло је у лов на дивље свиње и вратило се са — 18 домаћих свиња племените расе од којих је више од половине на разним изложбама добио награде. Тек после хапшења неспретних ловаца, открило се да пре овог нијеедан од њих није у животу никад видео дивљу свињу.

... Лондону. Пре десет година тада петнаестогодишњи Дерек Џонсон, коме је требало оперисати крајнике, доспео је на „листу чекања" јер је болница била препуна. Дерек, који се у међувремену оженио и постао отац двоје деце, добио је недавно обавештење да је дошао на ред за операцију крајника.

...Есексу. На једној веома прометној раскрсници црвена светлост на семафору уопште се није мењала. Редови аутомобила, који су чекали на зелени знак да би могли да наставе пут, били су све већи. Најзад је један полицајац, који у то време није био на дужности, искочио из својих кола и из све снаге ударио ногом о стуб семафора. На семафору се сместа појавила жељена зелена светлост...

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ

Настављамо серију детективских прича од којих свака крије по један мали проблем који ви треба да решите. Напомињемо вам да решење загонетки не треба тражити само у тексту приче, већ и у цртежу којим је текст пропраћен. За оне који не могу да нађу решење одговор дајемо у идућем броју, на 15. страни

★

Убиство у авиону

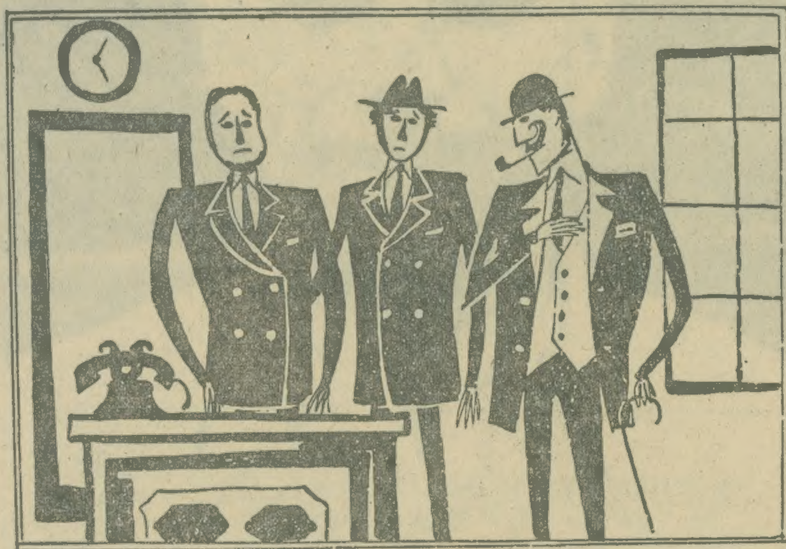
— Момче, — обрати се инспектор Вернер свом помоћнику — спремај се! Полазимо одмах.

Судећи по одсечном тону инспектора Вернера, случај је био озбиљан. Полицијски аутомобил брзо се пробио кроз закрчене лондонске улице и већ је грабио путем за Кројдон.

— Јавили су ми да је у питању убиство — објашњавао је инспектор док су се возили. — Само, овога пута у ваздуху. У путничком авиону који је долетео из Хамбурга.

— Ах! — одговори му његов помоћник. — Најзад, један озбиљан посао после свих ових ситних крађа и превара које сте решавали у последње време...

Инспектор Вернер се смешио.

*

— Хм — почео је инспектор кад је стигао у пристанишну зграду великог аеродрома. — Претпостављам да сте ствари у авиону померали и да сте тело већ изнели, зар не?

— Да, изнели смо настрадалог из авиона. Међутим, све путнике смо задржали, тако да можете да их саслушате ако желите. Додуше, сем жртве, у авиону су била само још два путника.

И та два путника убрзо су ступила пред инспектора.

— А сад, господо — почео је Вернер — хоће ли један од вас да ми исприча шта се догодило. Напомињем вам да је свака ситница важна.

Обојица су почела одједном да говоре. Вернер тада показа главом на једног:

— Ви, господине. Како се зовете?

— Зовем се — почео је овај — зовем се Дункенхаузер. Емил Јохан Дункенхаузер. Нас тројица изнајмили смо авион да бисмо у Енглеској обавили неке послове. Летели смо можда три четврти часа када сам оставио Милера и Шулца. Кад сам се вратио...

— Тренутак — прекиде га инспектор Вернер. — Шта сте хтели да кажете тиме „када сам их оставио?“

— Овај... ја... разумете... отишао сам у тоалет. Да, у тоалет. А кад сам се вратио све је изгледало у реду. Шулц и Милер су још спавали.

— Јесте ли сигурни да су обојица спавала?

— Како могу да знам. Милер је седео преко пута Шулца затворених очију и са рукама склопљеним овако — и он прекрсти руке преко стомака. — Шулц је држао руке на наслону столице. Тада, мало касније, био сам већ скоро заспао, када је Милер устао и изишао. Вратио се мало касније, а кад се авион мало заклатио, знате, Шулц је пао са седишта и срушио се на под. У почетку нико се од запрепашћења није ни померио, а затим смо видели да је човек мртав.

— Хм! — само је промрмљао Вернер вукући димове из своје луле.

Али, начин на који је то изговорио, натерао је испитиваног да се нарогуши.

— Шта: хм? — запитао је. — Кажем вам да је то све. И Милер је то видео. Јавили смо пилоту, али нам је он одговорио да се смиримо и да чекамо до Кројдона. То је заиста све.

— Добро! — рече инспектор Вернер. — Да ли бисте ми сад ви испричали све о догађају, господине Милеру.

— Свакако! — одговори Милер грленим гласом. — Убрзо пошто се Дункенхаузер вратио, ја сам устао и отишао у тоалет. Оставио сам Шулца и Дункенхаузера уснуле. Ја сам се вратио и Шулц је пао на под...

— То није било одмах, већ прилично касније — умешао се Дункенхаузер повишеним тоном.

— А зар сам ја рекао да није? — истим тоном одвратио је Милер. — Ја не кажем да сте ви то учинили. А шта ја о томе мислим, то је моја ствар.

— Шта хоћете тиме да кажете? — цикнуо је тада Дункенхаузер. — Ви врло добро знате да ја немам ништа с тим злочином.

— Умукните! — нестрпљиво му одговори Милер. — Да, и Шулц је тада пао на под. На њему је било много крви. Ја сам био одсутан пет минута можда...

— Не! — просто је заурлао Дункенхаузер млатарајући својом дебелом песницом. — Није тако. Само један минут...

— Пет минута — поновио је Милер бесно га гледајући док су му се длачице у краткој бради просто накострешиле.

— Лаж! — викнуо је Дункенхаузер. — Лаж, господине инспекторе. Кажем вам, он се задржао само један минут.

— Добро, добро! — помирљиво је мрмљао инспектор Вернер. — Да погледамо још једном чињенице. Ви, господине Милеру, били сте извесно време сами с покојним Шулцом. А и ви, господине Дункенхаузер, провели сте извесно време сами са Шулцом. Значи, обојица сте имали прилику за злочин. Ја ипак сумњам на вас, господине Милеру. Прву индицију за сумњу запазио сам још пре но што сте дали своје изјаве. Оне су ме само увериле да је моја теорија тачна; нарочито Милерова изјава! Ипак, захтевам да нешто учините. Хоћете ли бити љубазни да...

На основу чега је инспектор Вернер посумњао на Милера и шта је захтевао да овај учини?

ГРАД ШИРНЕС на бурету барута

У АРХИВАМА осигуаравајућег друштва „Лојд“ о броду „Ричард Монтгомери“ стоји забележено: „Потонуо у августу 1944. године и после неколико покушаја да се извуче на површину, предузетих у фебруару 1945, проглашен за потпуно изгубљеног...“

Тихи енглески градић Ширнес лежи на ушћу Темзе, тамо где се улива река Медвеј. Обичан енглески градић — никаквих знаменитости. Да се исправимо: никаквих знаменитости сем катарки америчког теретног брода „Ричард Монтгомери“ који је потонуо пред крај рата. Катарке које штрче из мора и које се одлично виде са обале, привлаче радознале туристе који обично најме чамац да би пришли ближе потонулом броду.

Градски оци одлучили су да на обали поставе меморијал — плочу и на њој испишу историју пропасти брода. Али, сем оне белешке у „Лојду“ о броду је било све заборављено. Тада су се обратили америчкој морнарици. Одговор је гласио да је „Ричард Монтгомерију“ саграђен 1943. године, да је после годину дана настрадао, да га је 1948. године извукла с дна фирма „Филип и Фишер“ и продала као старо гвожђе. Градски оци збуњено су погледали велике катарке што штрче из воде и стали да размишљају коме још да се обрате.

Одговор добијен од енглеског адмиралитета био је прилично чудан. Наиме, адмиралитет је одговорио да потонули брод не представља опасност за пловидбу, а његов терет такође не треба да забрињава житеље града. Таква умирујућа изјава сместа је изазвала узнемиреност грађана. Двадесет година штрче из воде катарке које су већ постале део градског пејзажа, а никоме још није пало на ум да се распита шта је „Ричард Монтгомери“ превозио у Енглеску. Општинске власти стале су да преврћу старе архиве и да се распитују код старих лучких носача и ево шта се дознало.

Године 1944. амерички брод „Ричард Монтгомери“ препловио је океан и укотвио се ради истовара уз док града Ширнеса. Тај брод доносио је седам хиљада тона експлозивних бомби за америчку војску.

Преконоћ се дигла бура. Ветар је отргао брод са сидришта и бацио га у плићак. Полупотонули брод, тучен таласима који су продирали кроз његове отворене округле прозорчиће, поломио се по средини и потонуо. До ујутру од њега су остале само две катарке што штрче из воде.

О том догађају био је послан извештај у Вашингтон, али како је предстојало судбоносно искрцавање савезника у Нормандији, нико није предузео потребне мере; извештај је био привремено одложен и — заборављен. Заборављен је био и његов смртоносни терет. А касније, после три године, у Ширнес је стигао представник компаније „Филип и Фишер“. Он је израчунао да би извлачење брода стало фирму више но што би се добило за старо гвожђе па је — отишао. А брод је тако и остао на дну, свега три стотине метара од кеја града Ширнеса...

Сад већ узнемирени градски оци су позвали стручњаке да би дознали да ли и у којој мери бродски терет угрожава град. Ево шта су експерти одговорили:

— Оставити брод овде исто је што и наћи у центру града неексплодирану бомбу и отићи не рекавши о томе никоме ни речи. Терет који брод носи не постаје временом безопасан. Напротив, сваким даном опасност се повећава.

Наиме, утврђено је да челичне кошуљице бомби вода готово уопште није разјела и због тога је експлозив сачувао своје убиствене особине. Још више од тога: бомбе напуњене тринитротолуолом временом постају опасније јер, кристалишући, он постаје толико нестабилан да је довољно само куцнути по омотачу па да бомба експлодира. Други експлозиви употребљени у бомбама још су нестабилнији. Постепено, они почињу да се разлажу стварајући гасове што може да доведе до спонтане експлозије. Не треба заборавити да до катарки потонулог брода често долазе рибари и туристи, а струја је не једном доносила до њих бродове који су туда пловили. Сваки јачи ударац, судар или потрес може да буде судбоносан.

Тешко је чак и замислити какве би последице имала експлозија овог смртоносног терета бомби. Како стручњаци тврде, град који је „пригрлио“ овај страшни брод страховито би пострадао...

ОПЕТ ПРЕКО ЛАМАНША

На две водене смучке које ће бити снабдевене мотором, покушаће Франц Кордс из Хамбурга да крајем априла пређе канал Ламанш. Он вредно тренира на реци Алстер, чак и када је кишно време, само што се тада „наоружа“ кишобраном.

Жене више говоре...

ОНО што мушкарци одавно већ из искуства знају сада су доказала и два америчка научника: жене говоре више од мушкараца, али кажу мање. Уз прилично велике материјалне издатке — око 280 милиона динара — психолози Лејл Џонс и Џозеф Вепмен проучавали су обичан, свакодневни говор, а нарочито употребу појединих речи.

— Наша статистика показује да жене изговоре више речи али да при том изражавају мање мисли — тврде обојица. Вепмен још додаје: „Не знам зашто је то тако.“

Џонс и Вепмен утврдили су и листу речи које се највише употребљавају. Према тој листи у свакодневном говору најчешће се употребљава реч „је“. Одмах иза овог глагола стоје релативне заменице „који, која, које“. Ево како даље изгледа ранг-листа: на трећем месту је „и“, на четвртом — „један“, на петом месту — „ја“, и тако даље...

Научници су даље утврдили да већина људи у обичном говору једну петину свих разговора води употребљавајући свега 403 различите речи. Ово важи како за академике, тако и за ученике основних школа, докторе филозофије, као и за неквалификоване раднике.

На листи коју су Џонс и Вепмен утврдили, заменица „ти“ долази тек на 37. место, „муж“ на 46. место, „жена“ на 67, „мајка“ на 75, а „отац“ на 164. место. Реч „љубав“ заузима тек 264. место, док се за „мржњу“ на њиховој листи од 3.300 речи уопште није нашло место.

Питање је, међутим, до каквих би резултата довело научно испитивање говорног језика и употреба појединих речи у њему, да су се овог научног задатка прихватиле жене-психолози.

ПРАВИ КАРАМБОЛ

Један грађанин Хустона, града у Тексасу, проузроковао је вероватно највећи инцидент забележен у хроникама аутомобилизма. Док је возио своја кола ауто-страдом бр. 75, нагло је скренуо на другу страну пута, јер му је готово пред точкове истрчала нека животиња. Била је магла и он није видео да му у сусрет долазе друга кола, иза којих су била још једна, а иза ових... Тако су се у ствари сударила 71 кола, у несрећи је била рањена 21 особа, док је штета процењена на неколико милиона. На ауто-стради настала је гужва која је парализала саобраћај у дужини од 150 километара. Полицији је било потребно 8 часова да поново успостави ред. Возач који је све ово проузроковао успео је да умакне.

МОЋ ЗАПАЖАЊА

Овај маскирани човечуљак има читаву хрпу кључева за аутомобиле. Кључеви су му страст и он их скупља где стигне. На несрећу, у тој гомили кључева изгубила су се и два кључа од његових сопствених кола. Та два кључа су потпуно иста. Која су та два кључа? Покушајте да му помогнете и да их нађете.

„Противзвучни“ лак

У Шведској је пронађен лак који „гута“ звук. Овим лаком покривају се дрвене и пластичне површине. Под дејством звука честице лака се покрећу и упијају део енергије звучних колебања. Шведски хемичари почеће ускоро да производе овакав лак и за покривање прозорских окана. То ће у знатној мери побољшати звучну изолацију зграда и послужиће као заштита од продирања уличне буке у станове.

ОРЛОВИ у борби против маларије

На Филипинима су људи умирали као муве од маларије. Један човек је решио да се ухвати укоштац са тим злом и победио је. То је био Артур Фишер

АРТУР Фишер студирао је на шумарском факултету. Када је имао 23 године, он је завршио студије, а прво запослење добио је на Филипинима. Плата је била 300 долара. Једва су прошла два месеца од његовог доласка на Филипине, а он је оболео од маларије.

Изненада је осетио језу која га је прожимала. Мишићи су му се стегли као да га је потодио електрични удар. Усне су му поплавиле, а кожа постала хладна као лед. Зуби су цвокотали. У глави бол и мутеж као да га неко туче маљем. После језе наишла је температура која се зачас попела на 40 степени Целзијусових. Осећао је као да нешто гори у њему. Глава му је постајала све тежа. Чинило му се да се у њој све мути. Све што је тада осећао била је жеља да умре.

Када је после неколико дана дошао к себи један пријатељ му је дао да пије неку горку течност. Једва чујним гласом запитао је од чега је та вода горка. Пријатељ му је рекао да је то од кинина, јединог средства против маларије. Од тога времена реч кинин имала је за Фишера већи значај, него иједна друга реч. Беле пилуле кинина постале су симбол коме се он једино дивио.

Узрочник маларије

Маларија је заразна болест коју изазивају плазмодији. Плазмодијум је једна врста паразита који живе само у ткиву и ћелијама свога домаћина. Има их три врсте и изазивају три врсте маларије: терцијану, квартану и тропску маларију. Узрочници маларије живе у црвеним крвним зрнцима људског организма, а у крв доспевају убодом комарца из рода анофелес.

Кинин ($C_{20}H_{24}O_2N_2$) је алкалоид који се вади из коре дрвета кининовца. Чист кинин је бео, лак прашак, врло горка укуса. Употребљава се као лек против маларије и као средство за снижење телесне температуре.

Кининско дрво расте дивље у Андима (Јужна Америка), а гаји се и у другим крајевима са сличном климом, нарочито у Индонезији (Јава), Индокини и Индији. Постоји око 40 врста ове биљке.

Према мишљењу стручњака данас у свету болује од маларије око 800 милиона људи, а годишње од ње умире око 5 милиона. Највећи број маларичних болесника слаби свакога дана све више и више, док не наиђе нека друга болест — обично запаљење плућа — и не докусури болесника.

Борба за кининово семе

Кинин је једини ефикасан лек против маларије. Он је релативно скуп и није доступан свим људима, нарочито у азијским земљама. Као шумар Артур Фишер често се питао зашто је кинин тако скуп када се он добија од једног дрвета познатог као кининово дрво. Ово дрво случајно су открили шпански освајачи у Андима, када су почели да освајају Латинску Америку. Шпанци су видели једно племе Индијанаца како жваће кору неког дрвета за коју су установили да је кининово дрво које расте у џунглама Јужне Америке.

Међутим, од једне врсте кининовца добије се више кинина него од других. Та врста кининовог дрвета има дивне беле и црвене цветове. Неколико пакетића семена овог дивног дрвета прокријумчарено је из Боливије на Јаву где су створене прве плантаже. Кора тог култивисаног дрвећа била је далеко богатија кинином и далеко приступачнија, него кора дрвећа које се налазило у џунглама Боливије. Холандски хемичари који су живели на Јави усавршили су процес добијања кинина из коре тога дрвећа. Холанђани су између два светска рата имали скоро искључив монопол на кинин.

Овај монопол они су веома чували. Све плантаже биле су опкољене зидовима који су били увек под стражом. Готово ниједно зрно семена и ниједан грам коре није могао да се прошверцује. Дешавало се да су читаве плантаже уништаване само да би цена кинина остала висока. Нико се од тих профитера није обзирао на то што 800 милиона људи на свету болује од ове опаке болести.

Борба против штеточина

Када је оздравио, Артур Фишер је решио да помогне људима да дођу до спасоносног лека. Помислио је да сам организује сађење кининовог дрвета, али није ни сањао на какве ће тешкоће наићи. За помоћ се обратио филипинским властима, али је одбијен. Није клонуо. Обратио се гувернеру острва Американцу генералу Вуду. Вуд је прихватио ту идеју и одмах је писао главном бироу у Амстердам да склопе уговор о куповини семена. У међувремену је Фишер одабрао најповољније место за плантажу. Кад је семе стигло, посејано је на најбољи начин, али из њега није ништа израсло. Дошло је мртво семе. Свакако намерно.

Требало је почети изнова. Фишер је нашао једног поморског капетана и довео га код Вуда. Вуд је дао капетану 2.000 долара да му донесе како зна са Јаве семе кининова дрвета. Неколико месеци доцније капетан је донео пуну конзерву семена коју је успео да набави преко плантажера и поред строге контроле. Фишер је свакодневно обилазио земљиште које је засејао. Када је једног јутра приметио како се биљка појавила из земље није било срећнијег човека од њега.

Када су саднице биле високе око 30 сантиметара, Фишер их је пажљиво расадио. Пошто је суша почела да угрожава његове саднице, он је организовао једну радну бригаду која је радила у сменама и заливала саднице.

Међутим, то је био само почетак невоља. Обилазећи једног дана плантажу која је била најближе џунгли, Фишер је наишао на читаву гомилу мајмуна који су с великим уживањем брстили лишће драгоцене биљке. Мајмуни су уништили добар део плантаже. Узалуд је Фишер поставио стражаре са оружјем. И мајмуни су поставили своје страже. Довољно је било да Фишеров стражар само окрене леђа, па да они улете на плантажу и направе дар-мар.

Орлови на делу

За време једне посете плантажи генерал Вуд му је рекао да је у музеју видео једног препарираног орла који је познат као уништивач мајмуна. Фишер је одмах послао неколико људи у планинске пределе који су дознали од урођеника да се такви орлови могу наћи у планинама. Фишер је имао среће. Његови људи успели су да га ухвате. Прво су га заслепили ручним рефлекторима, а затим везали. Орао се страшно борио. Орла су пренели на плантажу где су га везали у оном делу плантаже где су се налазили мајмуни. Неко време нису му давали ништа за јело, али му је конопац био довољно дуг да долети до мајмуна. Убрзо је орао показао своју вредност. На опште изненађење Фишера и његових људи трећег дана појавио се и други орао. То је била женка која је дојурила за својим мужјаком. Орлови су хватали мајмуне са таквим уживањем да се урлање мајмуна чуло надалеко. Недељу дана доцније ниједан мајмун више се није појавио.

Чим се Фишер решио мајмуна, појавио се нови непријатељ кининових садница. То су били пољски мишеви. Фишер се и ту снашао. Набавио је велик број мачака које је пустио међу мишеве. Неколико недеља доцније и мишеви су увидели да ту нема живота за њих, па су се и они као мајмуни повукли.

Најтежу борбу Фишер је имао да издржи са буба-швабама које су у ројевима силазиле на плантажу и уништавале цветове младог дрвећа. То су биле буба-швабе велике као човечији палац.

Упорност побеђује

Оне су брстиле цветове са највећим уживањем. Фишер је позвао све људе и наредио да се донесе што више горива и наложио ватре. Како су буба-швабе нападале само ноћу, то је Фишер покушавао да их одбије помоћу светлости. Сем тога, Фишер и његови људи приметили су да буба-швабе не воле ларму па су због тога лупали у старе конзерве да је сва џунгла одјекивала. На крају су успели да се и њих отарасе.

Захваљујући упорности Фишера милиони људи на Филипинима спасени су где су се герилци одупирали Јапанцима. У томе су им много помогле скривене плантаже у џунгли, до којих Јапанци нису могли лако да дођу.

Путешествије једне медведице

СПАВАЛА је мечка с медведићима у дупљи старог кедра. Око дупље нахватало се сребрнасто иње: то се смрзавао на цичи медвеђи дах.

Зими је тихо у тајги. Само детлић закуца по дрвету, па и он умукне. А тада се чује како се са грана осипа снег. Дубоко спава медведица.

Али, одједном су се негде иза брежуљка зачули и необични звуци. Можда их је и медведица чула кроз сан.

То није био глас буре, као свих претходних зима. То су по тајги Далеког истока ишле горосече и за њима велика, специјална возила за превлачење оборених стабала.

Пропадајући у снег пробио се до старог кедра шумар Фјодор Лахтин. На глави је имао црвени шлем, а у рукама моторну тестеру.

— Охо, каква грдосија! — задовољно је ускликнуо горосеча и прионуо на посао.

Тестера је запевала своју песму која се дизала до највиших вота.

Али кедар се није тако лако предавао. Фјодор је био вешт у свом послу. Он је пустио да на преистругано дрво падну две велике јеле и под њиховом тежином морао је да попусти и стари кедар.

Затим су дошли тесари и кедар је за тили час остао без својих грана и гранчица. За њима је дошао тракторист који је тешким ланцима везао кедар и одвезао га до места утовара. Ту је стајао мали зелени вагон из чијег је крова штрчао уски лимени димњак, а поред њега задихана локомотива шумског воза. Из вагона је искочила мерачица Љуба и лењиром је стала да премерава стабло. И на сваком је написала колико у њему има кубних метара дрвета. Љуба је, мерећи, трчала по стаблу старог кедра, над самом главом уснуле медведице.

Најзад је кедар био утоварен на вагон — платформу и шумски воз је кренуо. А све то време медведица је спавала обгрливши медведиће својим топлим, чупавим шапама.

На главном складишту дрва кедру је пришао мајстор Василиј Романович. Пришао и замислио се: шта да напише на њему. Ако на стаблу напише „грађевинско дрво“ — кедар ће стићи на неко градилиште. Ако напише „потпорна грађа“ — стабло ће стићи у рудник где ће га употребити за подзиђивање рударских јама. Потапшао је мајстор стабло дланом и звизнуо:

— Охо, па у њему има шупљина. Ни за шта се велико овај цин не може употребити.

И он је на старом кедру написао: „Дрво за огрев“.

Велики кран дограбио је стабло, лако као шибицу, и положио га право под циркуларну тестеру. Зазујала је тестера, загризла у дрво, а струготина је полетела на све стране, чак и у дупљу. Буновно су замумлали уплашени мечићи. Рикнула је медведица и са својом породицом искочила је из дупље. Блистави снег заслепио ју је у првом тренутку. Затетурала се медведица, збуњено је замумлала. Девојке које сортирају дрва оставиле су посао и разбежале се на све четири стране. Моторист Гриша, како је стајао крај тестере тако је, отворених уста, сео у снег. Медведица је, најзад, управила поглед према далекој шуми завејаној снегом. Прескочила је гомилу дрва, али се затим одмах вратила и помогла и мечићима да пређу.

Када су се људи прибрали, ветар је већ био замео трагове медведице и мечића...

Ево какав се случај збио на једној великој стругари у Сибиру.

ТУНЕЛ с музиком

Нови мост-тунел у заливу Чисапике у савезној држави Вирџинији (САД), недавно пуштен у саобраћај, а који повезује две вирџинијске обале, најдуже је дело ове врсте на свету: дугачак је 28 километара. Осим тога овај тунел има још једну предност: возачи аутомобила који пролазе кроз њега могу да слушају и радио-емисије захваљујући антенама које се налазе спроведене кроз тунел. Ове кабл-антене служе такође и као антене за радио-везу на кратким таласима полицији у тунелу као и сервису за квар на аутомобилима.

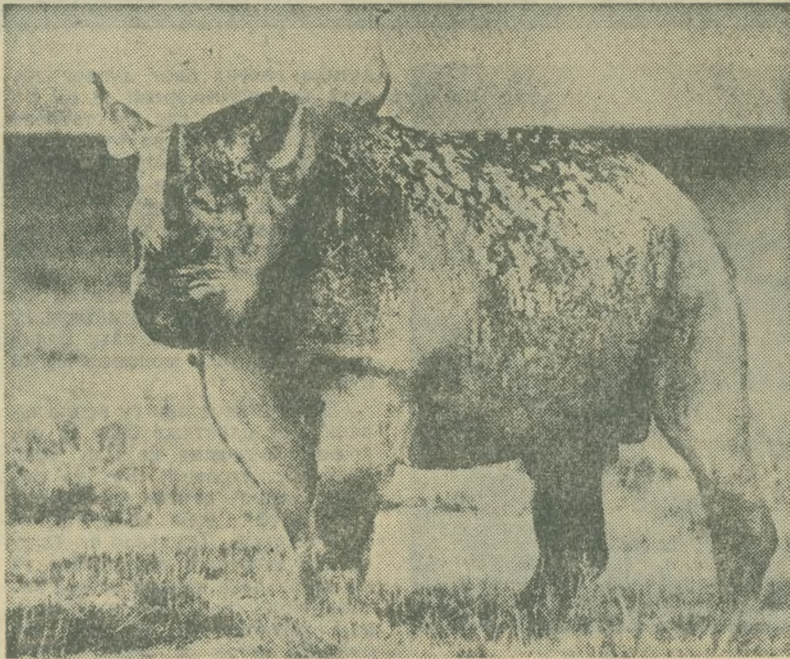
На тај начин аутомобилисти неће морати више да бивају лишени вести или музике приликом уласка у тунел.

ИЗ АЛБУМА ЛОВАЦА И ПРИРОДЊАКА

ЛЕКАРИ ШУМА И САВАНА

ЖИВОТИЊЕ УМЕЈУ ДА СЕ ЛЕЧЕ. МЕЂУТИМ, МАЛО ЈЕ ПОЗНАТО ДА ОНЕ ПОНЕКАД УКАЗУЈУ ДРАГОЦЕНУ МЕДИЦИНСКУ ПОМОЋ СВОЈИМ „САПЛЕМЕНИЦИМА“. О ЛЕКАРИМА ЖИВОТИЊСКОГ ЦАРСТВА ПИШУ ПОЗНАТИ ПРИРОДЊАЦИ БЕРНАР ХУВЕЛМАНС И ФРАНК ЛЕЈН У НОВООБЈАВЉЕНОМ ДЕЛУ „ПАРАДА ЖИВОТИЊА“.

ПОЗНАТО је да се неке животиње купају у води и излажу благотворном дејству сунчевих зракова, а неке се ваљају у прашини, као што то чине шљуке, ћурке, дивље кокошке и врапци. Нилски коњ и носорог воле да се купају у мочварама, јер сасушено блато образује на њиховој кожи кору која је штити од убода разних инсеката.

НОСОРОГ СА ПТИЦОМ НА ЛЕЂИМА

Све грабљивице и лешинари су махом веома чисти. То није случајно. Месо које они једу често није свеже и лако се уквари. Стога белоглави супови и орлушине по завршеној гозби достојанствено рашире крила на некој хридини и изложе их сунчевим зрацима који их просто стерилишу. Осим тога, они кљуном сатима чисте са канџи и перја најситније комадиће меса своје жртве.

Ирваси и јелени у хладним пределима дубоко рију у снегу све док не допру до лишајева и маховина које су богате витаминима. Јозеф Делмон, ловац, боравио је у Кенији и тамо гледао када се зебре редовно враћају крваве и рањаве. Испоставило се да се оне на тај начин чешљају. Оне то обично чине кад мењају длаку да се не би задржало прамење старе длаке која постаје легло кожних зараза.

ГЕПАРД ЛЕЧИ ОБОЛЕЛОГ ДРУГА

Животиње одлично познају лековито дејство разних вода. Читава крда афричких слонова у јануару у правом смислу речи крећу према врховима планине Кеније ради купања у топлим изворима „мукаита“ чије је лековито дејство добро познато урођеницима који болују од стомака.

У америчком националном Јелоустонском парку погрбљени и шугави медвед-гризли купа се с великим уживањем у водама сумпорних гејзира и тако се лечи од разних обољења. Ловац Делмон је на југу Африке десет дана пратио стадо бивола који су били покривени ранама и крастама. Они су јурили према обалама блатног језера. Болесне животиње су се до уста загњуривале у блато где су живеле цео месец дана не једући скоро ништа. Када је касније уловио једног бивола који је издржао „куру бањског лечења“, Делмон је утврдио да су ране и красте ишчезле, а длаке порасле на свим местима на којима су се оне раније налазиле.

Пловке ејдер хране се морским шкољкама, које понекад тако снажно прикљеште њихове ноге или кљун да оне не могу да их се ослободе. Пловка у очајању одлази до прве слатке воде и загњури се у њу. У новој и за њу неугодној средини шкољка зачас пусти „заробљени“ кљун или ногу пловке.

Познати француски зоолог Бернар Хувелманс прича о једном ловачком фокстеријеру кога је видео у Арденима и који је имао чудан обичај да напада дивље свиње. Из тих неравноправних двобоја он се често враћао рањен. Чим би дошао натраг, одмах је журио у своју корпу, заузимао водораван положај, лизао рањена места и одмарао се у потпуном миру и тишини. Рану је квасио обилном количином пљувачке. Рана се после извесног времена зацелила и пас је поново кренуо у своје омиљене борбе са дивљим свињама.

Примећено је да ране животиња често врве од ларви винских мушица. Болесне животиње се не буне и оне се понашају тако као да знају да ларве винских мушица никада не нападју здраво, већ само оболело ткиво и том приликом уништавају бактерије и помажу оздрављење.

Делмон је ухватио на Борнеу снажног орангутана коме је наденуо име Дик. Ретке природне интелигенције мајмун је био обдарен и изразитим медицинским склоностима. Једнога дана ловац је приметио да је Дик покуњен. Главу је оборио, а шапу држао на левом образу. Када му је пришао видео је у његовој шапи комад влажне глине коју је притискивао на леву вилицу. На том месту лице је било отекло. Дик је имао жестоко зубно обољење. После три дана облагања оболелог места глином Дик је сам извадио кварни зуб и победоносно га донео Делмону.

КОНДОР СЕ СУНЧА

Делмон је једног дана приметио повећу гуку на десној бутини припитомљеног гибона Бобија. Одлучио је да оперише свог питомца. Пошто је расекао отеклину, он је у рани нашао лоптасте чврсте влакнасте материје за које је анализа утврдила да потичу од сажваканог лишћа једног лековитог дрвета. Делмон је закључио да је Боби излечио рану на тај начин што је сажвакао лишће једне горке лековите биљке, начинио лоптицу и као прави хирург ставио тампон у рану.

Да животиње често имају прави хируршки дар потврдио је познати амерички природњак Вилијам Лонг. Он је једног дана на обали неког планинског потока видео шљуку када је у правом смислу речи „стављала у гипс“ сломљену ногу. Она је прво облагала повреду меком иловачом, а затим је преко тог облога стављала танко пруће као арматуру. Преко прућа је долазио нов слој глине и тако редом. „Стављање гипса“ је трајало више од сата. Када је операција завршена, птица је весело одлетела.

Мало је познато да има животиња код којих постоји скоро професионална страст да лече друге. Енглески природњак Калверт каже да је једна женка нилског коња данима водила своје младунче болесно од чирева до једне баруштине и у муљу га купала. Лечење је било ефикасно. Касније је ова даровита лекарка понављала исту операцију и са младунцима својих суседа.

Природњак Калверт посматрао је и родитеље јазавце како своје младунце оболеле од опадања длаке воде до једног извора минералне воде и гњурају их „по пет минута“ у њу. Лечење је престало, када је крзно младунца ојачало и престало да опада.

Најнеобичнији пример медицинског талента животиња представља мали мајмун Булими, кога је Хувелманс припитомио. Он је просто захтевао од природњака и његове жене да им он лечи сваку повреду која би их у афричкој савани задесила. Мајсторски је лизао њихове ране, скидао красте са загнојене ране, вадио трње и ивере испод коже.

АНЕГДОТЕ

ДОСТОЈНА ЗАМЕНА

После Карузове смрти његов импресарио је почео да тражи замену великом певачу. Једном му се као кандидат пријавио неки млад и непознат певач. Саслушавши га, импресарио је узвикнуо:

— Ах, сињоре, ви сте потпуно могли да замените покојног Енрика.

— Заиста мислите тако? — узбуђено је запитао млади певач.

— Да, да сте умрли место њега...

ДИПЛОМАТСКА КАРИЈЕРА

Пре више година, после једног пријема у Бакингемској палати, дипломати и виши дипломатски службеници поделили су се у мале групе и ћаскали. Када се Винстон Черчил, тада још министар-председник, приближио једној таквој групи чуо је како један млад дипломата надмено говори.

— Сва моја стремљења усмерена су на то да се на дипломатским лествицама успеха попнем што више. Али, ако бих једног дана осетио да мој радни интензитет попушта, да се моје радне способности успављују, а еластичност мог духа слаби, ја, господо, моја, ни тренутка не бих оклевао да револвером дозовем вечни сан.

У мучној тишини насталој после ових речи, одједном је одјекнуо Черчилов заповеднички глас:

— Нишани! Пали!

ТАКВА ЈЕ СЛАВА

Враћајући се са свог гостовања по Америци, познати немачки певач и филмски глумац из времена између два рата Рихард Таубер, упознао се у вагон-ресторану с неким љубазним човеком.

— Радујем се што сам се с вама упознао — казао је Тауберу његов сапутник док су се руковали.

Таубер се задовољан насмешио и одговорио:

— Овде код нас, у Европи, све је другачије но преко. Замислите само да ме је тамо, у Америци, једном један човек запитао ко сам. Ја сам му, наравно, сасвим кратко одговорио: „Рихард Таубер“ и отишао сам.

Тада се љубазни сапутник насмејао:

— Изврсно! А како се ви стварно зовете?

Којом брзином се крећу лавине?

СВАКЕ године велике масе снега стропоштавају се са планина и руше све испред себе. Неки људи који су имали прилике да виде те појаве кажу да се лавина креће брзином експресних возова.

Стручњаци америчке шумске службе тврде да се лавина може кретати брзином од 320 километара на сат. Неки, чак, тврде да може лавина достићи брзину и од 400 километара на сат. Међутим, има лавина које просто пузе спуштајући се брзином једва од 20 километара на сат.

Којом брзином се лавина креће зависи од врсте снега, планинског нагиба и природе, површине нагиба низ који се лавина креће. Сув снег, који је врло лак, најбрже се креће. Влажан снег, који је тежи најмање десет пута од сувог снега, креће се далеко спорије. Разуме се, уколико је страна стрмија или је покривена ледом, лавина се креће много брже.

Лавина повећава своју брзину све више и више крчећи сама себи пут. Ако на свом путу наиђе на неку згодну јаругу, онда лавина прави сталан утабан пут низ који се сјурују слојеви један за другим. Врх лавине се креће далеко брже, него дно или стране, јер лавина доле наилази на многе препреке.

Лавина која се брзо креће повећава своју рушилачку снагу такозваном „фантом лавином“ која се креће испред лавине. „Фантом лавина“ је у ствари компримиран ваздух који лавина гура испред себе, а који је у стању да чупа дрвеће, руши куће и покреће друге лавине. Тај ваздух је толико снажан да убија људе на одстојању од око пола километра удаљености од саме лавине.

Простор са обе стране лавине такође има рушилачку снагу, јер се састоји од вакуума који је тако снажан да усиса предмете на великом удаљењу од саме лавине.

У Телуриду, држава Колорадо, једном приликом је вакуум усисао једну кућу која је била удаљена од лавине око 200 метара. У алпским селима стакла на прозорима пуцају, као да их неко лупа, при наиласку лавине па макар села била и по километар или више удаљена од саме лавине. То

се дешава услед велике разлике у притиску.

Деструктивна снага лавине може да проуарокује више смртних случајева, него понекад оружје у рату. Италијанске и аустријске трупе имале су 1916. године маневре у Алпима. Том приликом и једне и друге трупе изгубиле су око 6.000 војника због лавина које су саме трупе покренуле приликом маневара. Неки научници су описали лавину као „велику природну снагу равну торнаду, земљотресу или поплави“.

ЗАБАВНИКОВ МАГАЗИН

Пони је коњ који има пријатан изглед. Он је тако доброћудне нарави да је јако омиљен и међу децом и међу старијима.

ШЕТЛАНДСКИ ПОНИ

КАДА бисте посетили Шетландска острва у Шкотској, тамо бисте могли да видите најмању врсту понија на свету — шетландског понија. То је земља коју сматрају постојбином понија. Шетландски пони је више него иједна друга врста понија у Енглеској предмет трговине не само у земљи, него и са иностранством.

Шетландски пони је јако издржљив, а то је унеколико и природно. На овим острвима он живи у природи, лети и зими, без обзира на временске прилике. Његов једини заклон су стене или камени блокови. Мало је шетландских понија који су виши од једног метра, а неки не достижу ни висину од 80 сантиметара.

Иако је низак, он је јако чврст. На Шетландским острвима понија углавном користе за јахање и за преношење терета.

Дуго година пони са Шетланда био је најпознатији по томе што је вукао угаљ. Најмање по 500 понија сваке године одлазило је у рударска окна да вуку вагоне и врше друге послове у руднику. Данас тога нема, јер рудници користе механичку снагу.

Шетландски пони има малу главу, црне лепе очи, густу гриву и реп. Његова је длака разне боје, међутим највише је јако црна и тамнокестењаста Занимљиво је да су ови и најпогоднији за дресирање. Шарци (са белим и црним тачкама) и шароње (са белим и смеђим тачкама) су такође врло популарни. Они су често јевтинији од дората, вранаца и чилаша. Риђи и отворени чилаши су пак ређи и скупљи од осталих.

Уређује Паја Патак

Ква Ква!

Утеха

— Ујка Пајо, — каже Влаја вративши се из школе — у задатку који си ми јуче урадио има једна погрешка.

— Ма шта кажеш? — чуди се Паја.

— Немој то да тако тешко примиш к срцу, ујка Пајо. И други очеви, ујаци и стричеви нису успели да га тачно реше.

Накнада

— Зашто сте ми тако много наплатили последњу оправку зуба? — буни се Шиља добивши висок рачун од свог зубног лекара. — Ово је три пута скупље од прошлог пута.

— Да, знам — одговори му зубни лекар — али ви сте толико страшно викали да сте ми отерали друга два пацијента.

Слаб човек

— Оптужени — обраћа се судија за прекршаје Пери Ждери — ви сте били дужни да нађени новчаник одмах однесете у најближу полицијску станицу.

— Да, али тог дана је била недеља и у полицијској станици није било никог, поштовани судијо.

— А сутрадан?

— А сутрадан у новчанику није било ничег.

Зна бон-тон

— Зар те није срамота, Рајо — узбуђује се ујка Паја. — Опет ниси опрао руке. Шта би ти казао кад бих ја сео за сто с прљавим рукама?

— Да те не бих довео у незгодан положај, правио бих се да тај твој мали пропуст нисам приметио.

Према прописима

Шиља се запослио као кондуктер на локалној железници и жели да се покаже као ревностан службеник. Тако је стао на врата једног купеа и строгим гласом обратио се путнику:

— Молим вас да баците цигарету. У купеу се сме пушити само уз сагласност осталих путника.

Путник му на то одговори:

— Па ја сам, као што видите, сасвим сам у купеу.

— Онда сачекајте док неко уђе и онда тражите дозволу — није се збунио Шиља.

Необазриво

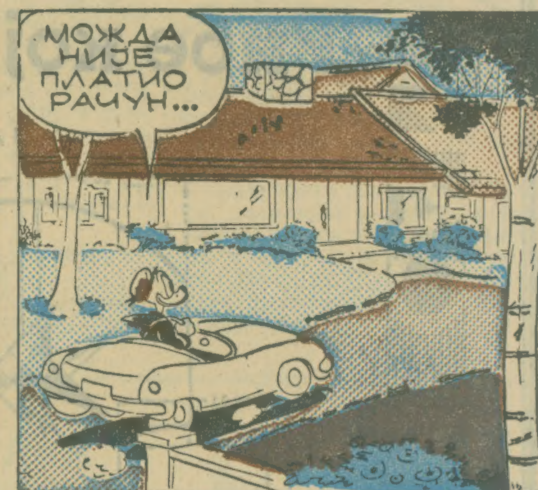
— Замисли, док сам свирала клавир сусед ми је каменицом разбио прозор — жали се Белка Пати.

— Какав глупак. Сад ће још боље да те чује — узврати јој пријатељски — пакосно Пата.

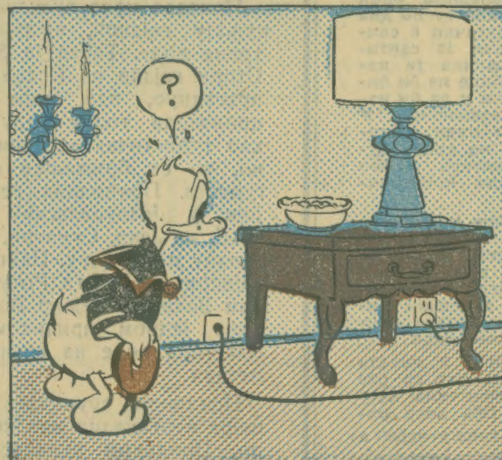

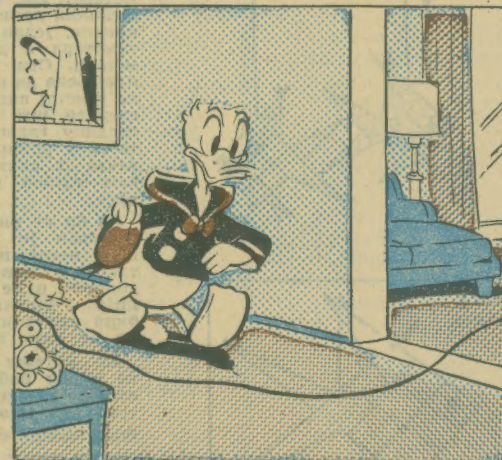

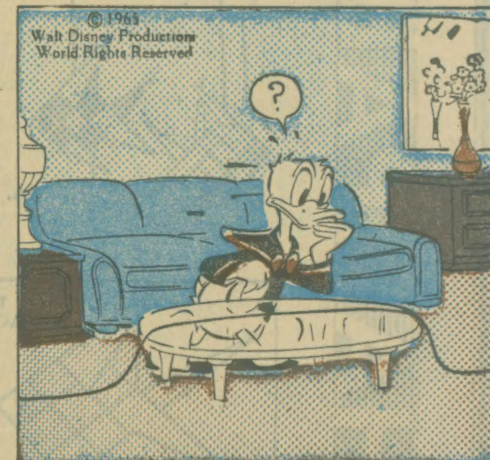

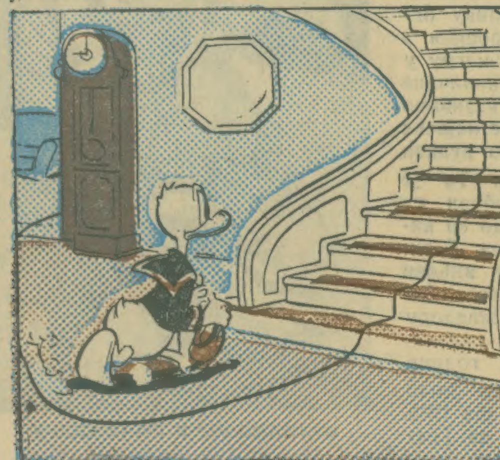

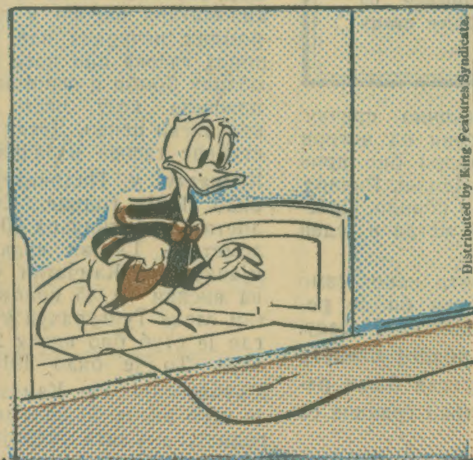

ПРЕРИЈА

ПО РОМАНУ Ф. КУПЕРА

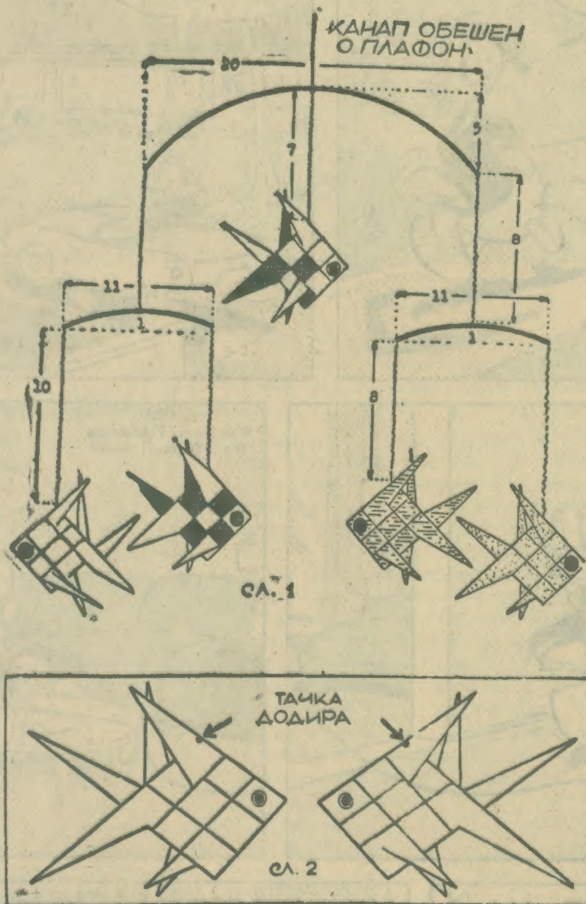

НАПРАВИ САМ

Рибе које могу да лете

Погледајте добро наш цртеж под бројем 1. Зар вам се не чини да ове рибице само што нису полетеле. А да оне то стварно и учине, потрудићете се ви сами. За то вам је потребно: мало тањег канапа, неколико тањих дрвених штапића (гранчица) и папир у боји или пак бео који ћете касније по жељи обојити.

Од штапића начините најпре један лук дугачак 20 сантиметара. За средину штапића привежите канап који прикачите за плафон или неку другу равну површину. На сваки крај овог лука завежите по један канап дугачак отприлике 8 сантиметара, за који је завезан још по један лучно савијен штапић дугачак по 11 сантиметара. На крајевима ових штапића привезана су по два канапа, један дугачак 8 сантиметара а други 10 сантиметара. Ова разлика је направљена да рибице не би биле у истој висини и да би изгледале што независније. У средину главног лука обесите пету рибицу на канап дугачак 7 сантиметара и ево вам готове целе конструкције.

Да би се рибице покренуле довољан је и најмањи дашак ветра настао услед отварања врата или лакшим додиром руке целе конструкције. Уколико је свака рибица другачије обојена слика ће бити веома лепа.

На цртежу број 2 налази се модел рибице дат са обе стране као и величина коју треба да има. Оба дела рибице залепите „леђа у леђа" а кад се лепак осуши, уколико рибице нису начињене од хартије у боји, обојте сваку другом бојом.

РЕКОРД НА МЕСЕЦУ

Сила теже на Месецу шест пута је мања но на Земљи. Недавно је шведски пилот Х. Карлсон одлучио да експериментом покаже какве би успехе могли да постигну скакачи у такмичењима која би се одржала на Месецу.

На стадиону у Стокхолму скупили су се научници, спортисти и пилоти. Међу њима био је и Карлсон и један од најбољих скакача Европе Рихард Дал. Карлсон је имао, причвршћена на леђима, два балона напуњена водоником који су његову тежину смањивали тачно за шест пута. Сада је био тежак дванаест килограма — тачно онолико колико би био тежак на Месецу.

Пилот је узео залет, одбио се од земље и прескочио пречку постављену на висини од четири метра. То је у ствари био први „месечев скок" на Земљи. Рихард Дал скакао је као и обично. Прескочио је свега два метра и један сантиметар.

Овај експеримент, иако само шала, показује какви би се рекорди могли постићи на Месецу. Али, и на нашој родној планети спортисти постижу све боље резултате који се готово граниче са чудима.

РЕКОРДИ ВУЛКАНСКИХ ГАСОВА И ГЕЈЗИРА

ВУЛКАН у неку руку одржава непосредну везу између дубоке земљине унутрашњости и њене површине. У ствари он је једна врста отвора у земљиној кори и кроз тај отвор избијају на земљину површину разни чврсти, течни и гасовити материјали. Лаве нема увек приликом вулканских ерупција, али су гасови увек присутни. У току десетогодишње активности вулкана Попокатепетла у Мексику од 1920-1930. године кроз кратер није излетео ниједан комад чврстог материјала. Избијали су само гасови и пепео.

Понекад кроз вулканска гротла куљају гејзири, високи стубови топле воде. Такав је био чувени Стори гејзир на Исланду који је пресахнуо, али који вештачки производи топлу воду и служи као туристичка атракција. Наравно, то се брижљиво скрива од туриста. Природних гејзира има још у Јелоустонском парку у САД, на Јави, Суматри, Камчатки, Јапану и Мексику. Најчувенији су гејзири у области Ротура на Новом Зеланду. Гејзир Вајимангу је само једном приликом избацио 800 тона воде на висину од 450 метара.

Приликом ерупција гасови се шире вертикално или хоризонтално. Приликом вулканских ерупција стубови гасова се дижу више километара високо у облику огромних печурака или крошњи а поред гасова они носе и магму у облику бомби и огромне количине прашине коју често називамо вулкански пепео. Досад је највеће стубове гасова избацивао вулкан Кракатау у Индонезији. То је било 1883. године. Стубови су достизали висину од 30 до 80 километара. Гасови вулкана Безимјанија на Камчатки су виђени на висини од 45 километара. Затим следе Тунгурахуа у Еквадору где је стуб био висок 25 километара. То је било 1918. године. Кључевскаја на Камчатки имао је стуб висок 20 километара 1945. године, а Санта Марија на Гватемали 1902. године имала је стуб гасова који је достигао висину од 10 километара.

Највећа почетна брзина гасова код вулкана Безимјанија износила је 1800 до 2000 километара на сат, док је укупна енергија ослобођена приликом експлозије 1956. године достигла 40.000 милијарди киловат-часова.

Приликом свог бочног ширења вулкански гасови понекад могу да достигну и брзину од 500 километара на сат. Гасови вулкана Пеле на Мартинику 1929. године заузели су пространство од 100 кубних километара. Заједно са гасовима вулкан је избацивао усијане стене теже од једне тоне и бацао их на удаљеност од 5 километара. Највећу количину гасова избацила је ерупција вулкана Гитуру у Конгу 1948. године. Према процени познатог француског вулканолога Тазијефа атмосфером се распрострло око 13 милијарди кубних метара или 2.400.000 тона гасова.

ВУЛКАНОЛОГ У СКАФАНДРУ

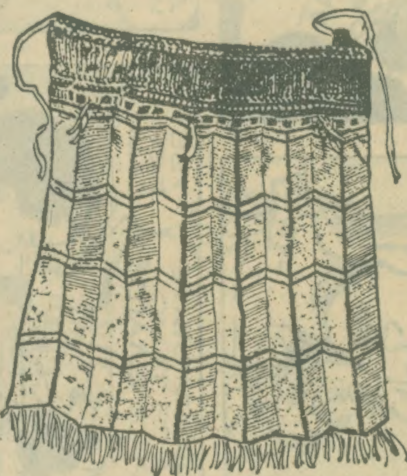
ЛАВОВИ КОЈИ СУ ОДЛУЧИЛИ О ПЕРСИЈСКОЈ КРУНИ

ВАРАНЕС V, КОМЕ ЈЕ ПОСЛЕ ОЧЕВЕ СМРТИ ЊЕГОВ ПОДАНИК ХОСРОЕС ОСПОРАВАО ПРАВО НА ПЕРСИЈСКИ ПРЕСТО, НАРЕДИО ЈЕ ДА СЕ КРУНА СТАВИ **У ЈЕДАН КАВЕЗ ИЗМЕЂУ ДВА ГЛАДНА ЛАВА**
ВАРАНЕС ЈЕ ОСВОЈИО КРУНУ ТИМЕ ШТО ЈЕ **НАОРУЖАН САМО ТОПУЗОМ УШАО У КАВЕЗ И УБИО ОБА ЛАВА!**
(420. ГОДИНЕ)

ПРВЕ ДОБРОТВОР-НЕ МАРКИЦЕ

ИЗДАТЕ У КОРИСТ ФОНДА ЗА БОРБУ ПРОТИВ ТУБЕРКУЛОЗЕ, ИЗРАЂЕНЕ СУ 1904. ГОДИНЕ ПО ИДЕЈИ ДАНСКОГ ПОШТАРА, ЕЈНАРА ХОЛБОЛА!

КЕЦЕЉА ПРОТИВ НЕСРЕЋЕ

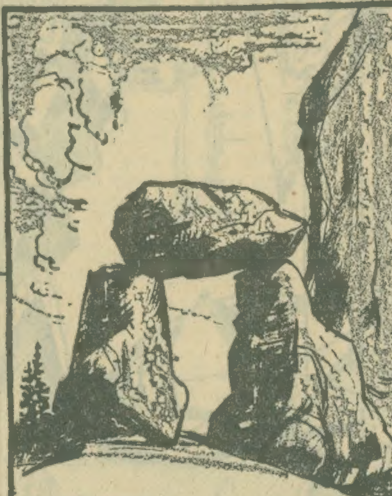

НА АДМИРАЛСКИМ ОСТРВИМА СВАКА НЕВЕСТА ДОНОСИ СВОМ МЛАДОЖЕЊИ КЕЦЕЉУ ИЗАТКАНУ ОД НАНИЗАНИХ ШКОЉКИ — **КОЈА СЛУЖИ КАО ПОРОДИЧНА НОВЧАНА РЕЗЕРВА И КОЈА ЈЕ УПОТРЕБЉАВАНА САМО У СЛУЧАЈУ КРАЈЊЕ НЕВОЉЕ!**

ТРИ ЦВЕТА РУЖЕ

НА ЈЕДНОЈ СТАБЉИЦИ УБРАЛА ЈЕ ЏЕНИ ФЕРНЕР ИЗ БЕЛМОНТА (САД)

КАМЕНА КАПИЈА

КРАЈ ЛУЦЕРНА У ШВАЈЦАРСКОЈ

3 ОГРОМНА КАМЕНА БЛОКА ИСТОВРЕМЕНО СУ СЕ СКОТРЉАЛА НИЗ ПЛАНИНУ —
2 СУ СЕ ЗАУСТАВИЛА У УСПРАВНОМ ПОЛОЖАЈУ, А ТРЕЋИ ЈЕ ПАО НА ЊИХ И ТАКО, **НАЧИНИО КАПИЈУ!**

ТРАГИЧНА СУДБИНА НЕВЕСТИНСКЕ СПРЕМЕ

БРОД „СУЗАНА И ЕЛЗА" НАСТРАДАО ЈЕ У БУРИ КРАЈ РТА ЕН ДОК ЈЕ ПРЕВОЗИО СУЗАНУ ХИЧБОРИ, ЈЕДНУ ОД СОПСТВЕНИКОВИХ КЋЕРКИ, НА ВЕНЧАЊЕ У БОСТОН.
СВИ ПУТНИЦИ И ЧЛАНОВИ ПОСАДЕ НАСТРАДАЛИ СУ, А ОД БРОДА НИЈЕ НАЂЕНО НИШТА СЕМ ЈЕДНОГ КОВЧЕГА У КОМЕ СЕ НАЛАЗИЛА ЊЕНА НЕВЕСТИНСКА СПРЕМА И КОЈИ ЈЕ МОРЕ ИЗБАЦИЛО НА ОБАЛУ У БОСТОНУ,
ПРЕД НОГЕ СУЗАНИНОМ ВЕРЕНИКУ

ПРЕМА РОМАНУ В. ИГОА — ЗВОНАР БОГОРОДИЧИНЕ ЦРКВЕ

ДЕГУСТАТОРОВ САН

После 44 године беспрекорне службе Стенли Барвик отишао је у пензију. Читаво то време он је био принуђен да живот проводи без лука, сухомеснатих производа, сардина и свих зачина: Стенли Барвик био је запослен као главни дегустатор лондонске воде. Он је свакодневно морао да проверава укус и квалитет воде коју употребљавају грађани Лондона. Кажу да Барвик намерава да одсад читаву пензију троши на пикантна источњачка јела.

*

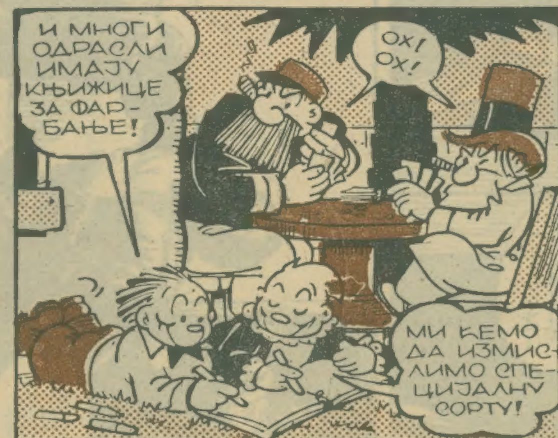
ЕФИКАСНА КАЗНА

Трговачки заступник Питер Милер из Филаделфије неће лако да прекрши закон који одређује границу брзине у Америци. Пошто је возио 20 километара брже него што је смео, позван је пред судију. Пресуда је гласила: „Питер Милер по сили закона мора на цести на којој је извршио деликт да иде 20 километара пешке. У руци мора носити шарени транспарент на коме пише: „Возио сам 20 километара брже".

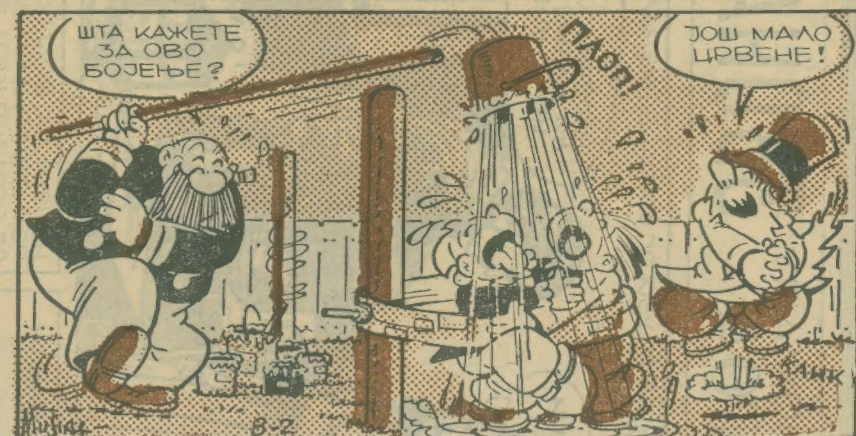
© King Features Syndicate, Inc., 1964. World rights reserved.

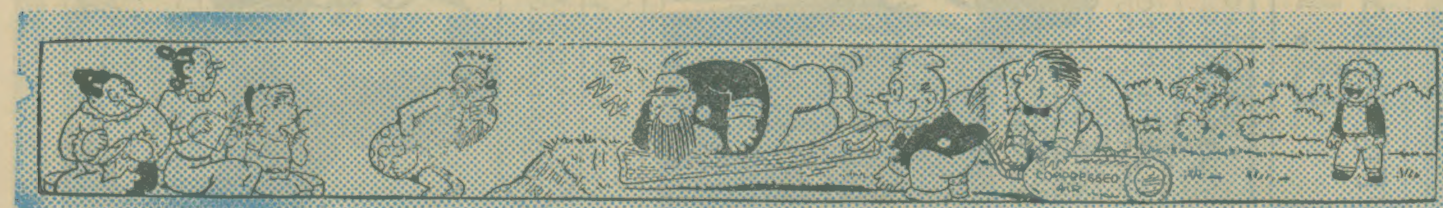

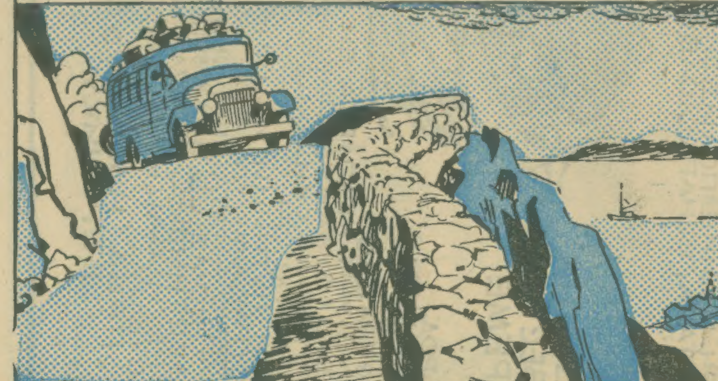

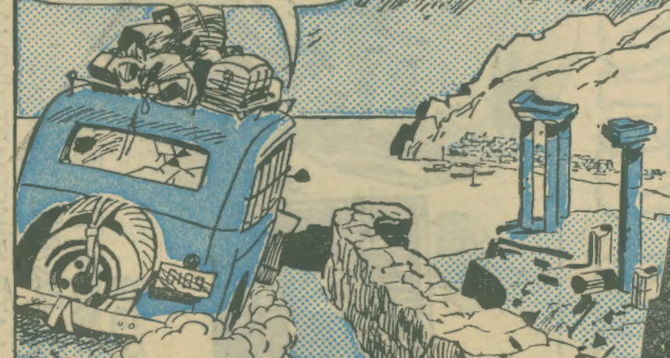

WALT DISNEY Месечеве преље

Distributed by King Features Syndicate

Хенри Фонда

ХЕНРИ ФОНДА родио се 16. маја 1905. у Гранд Ајленду у америчкој савезној држави Небраска, где му је отац имао малу штампарију. Хенри је у младости био спортиста. Био је надалеко познат као пливач, а познавали су га и као доброг мачеваоца.

Отац му је био веома радостан када је приметио да Хенри воли графички занат. Прво је хтео да буде словослагач, а доцније новинар. Он је исто тако као и све холивудске величине у младости учествовао у школским „глумачким дружинама“.

Фонда је студирао новинарство на универзитету у Минесоти. Новац за студије зарађивао је као чистач прозора, продавац леда и као радник у гаражи. Материјалну помоћ од оца није хтео да прима да би био слободан и самосталан. Пошто је завршио студије, он није успео да добије запослење у некој редакцији.

ХЕНРИ ФОНДА

Фонда се најзад сетио свог некадашњег глумачког знања. Јавио се у прво позориште на које је наишао. Зачудо, одмах је запослен. Пошто је у овом позоришту владала несташица у младим глумцима лепог изгледа, Фонда је одмах почео да игра веће улоге, иако никада није ниједан час изучавао глуму.

Хенри се добро снашао, допао се публици, и за кратко време доспео до главних улога. Играо је у још неколико других провинцијских позоришта, а после две године дебитовао је на Бродвеју. Доживео је неуспех. Хенри Фонда није клонуо. Био је истрајан и успео је. Као партнер тада врло познате глумице Џун Волкер добио је главну мушку улогу у комедији „Један фармер узима жену“. То је био огроман успех. Представе су биле распродате унапред а Хенри Фонда је преко ноћи постао славан бродвејски стар.

Успех на „најтоплијој театарској улици света“ био је а и данас је још најсигурнији пут за Холивуд. Хенри је кренуо тим путем. Ловорике је побрао пре свега својом улогом легендарног бандита Џеса Џемса, а убрзо после тога прославио се као шериф Вајт Ерп.

Вајт Ерп је стварно живео. Он је био најбољи шериф на целом Дивљем западу и око његове личности исплетене су праве легенде. Хенри Фонда је идентификован са Вајтом Ерпом. Људи су га ословљавали тим именом, а он је добијао хиљаде писама од обожавалаца.

Хенри Фонда био је збуњен овом изненадном провалом популарности. Купио је усамљену фармерску кућу и одлучио да дуго времена не игра јунаке вестерна. У почетку му је стварно успело да својој деци пружи сразмерно миран живот, далеко од филмске метрополе. Данас су његова деца Џејн и Питер познати глумци, а Питер је, између осталог, играо у великом филму „Победник“.

Данас славни стар живи доста повучено. Чешће се виђа на позорници, него на филму. Много се труди да усаврши своје глумачке способности. Своме великом пријатељу Џону Штајнбеку, књижевнику и носиоцу Нобелове награде недавно је рекао: „Џоне, сваки човек треба нешто да има у животу чему може да тежи — један сан, који можда не може да се испуни.“

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

ОТАЦ И СИН СИНАТРА

СТАРИ И МЛАДИ СИНАТРА

СТАРИ — то је Френк Синатра. Млади — то је такође Френк Синатра. Стари Синатра воли да у приватном друштву каже и понешто слично овоме: „Да се нисам још од младих дана интересовао за музику вероватно бих направио каријеру као гангстер.“

Овакве изјаве млади двадесетогодишњи Синатра не даје. Он се сада задовољава само тиме да пева. Недавно, у највећој хали Њујорка, Медисон сквер гардену окупило се око 17.000 слушалаца. То су били већином старији људи који су дошли да чују младог Синатру. Хтели су да обнове успомене из младости. Они кажу да је овај нови Френк Синатра права очева слика и прилика, да изгледа као он и да поседује исти онај шарм којим је пре 20 година Френк Синатра — старији освојио срца Американаца, а још више Американки. Неки тврде да је даровитост младића толика да ће се људи ускоро питати: „На кога Синатру мислите?“

Воле голубове

Египћани имају слабост према голубовима. Они их много гаје. У ту сврху подижу нарочите голубарнике од дугачких мотки које су наслагане у купе и облепљене иловачом. Кроз многобројне рупе које су начињене са свих страна, али високо од земље, голубови улазе у унутрашњост тих необичних голубарника и у њима граде гнезда.

С ДРУГЕ стране острва, у подводној пећини увек пуној морских ракова, живео је велики Кај-але-але, цар ајкула. Нико се није усуђивао да зарони у воду у тој пећини и да у њој лови ракове. Рибари су се веома бојали Кај-але-але и његових поданица. А он је имао десет поданица — ајкула.

На том острву живео је дечак по имену Пуња. Његовог оца растргле су ајкуле. И нико није остао ко би за Пуњу и његову мајку ловио рибу. И за доручак и за ручак и за вечеру имали су сада само слатки кромпир и укус рибе морали су задуго да забораве. Пуња је често слушао како се мати вајка што уз слатки кромпир никад немају ни рибе ни ракова.

И одлучио је да некако превари ајкуле.

Пришуњао се пећини и почео је да мотри на ајкуле. Кај-але-але и десет његових поданица баш су се тада пробудила. Пуња се правио да то није приметио и стао је да говори гласно, да би га и ајкуле чуле. Рекао је:

— То сам ја, Пуња. Дошао сам овамо да наловим ракове за себе и своју мајку. Велики Кај-але-але спава, моћи ћу да зароним у пећину и да у сваку руку узмем по једног рака. И мајка и ја имаћемо шта да једемо.

Тако је казао Пуња претварајући се као да тобоже мисли да ајкуле још спавају.

Тада је Кај-але-але тихо наредио својим ајкулама.

— Допливаћемо брзо до места где буде заронио тај Пуња и прождераћемо га.

Али, Пуња није био од тих који допадају у зубе глупим ајкулама.

Дечак Пуња и цар ајкула

Он је донео са собом камен и тек што је изговорио те речи, бацио га је у воду.

Камен није још ни додирнуо воду, а ајкуле су јурнуле према њему оставивши улаз у пећину незаштићен. Тада је и Пуња заронио. Нашао је два рака, испливао на површину и викнуо ајкулама:

— То говори Пуња! Вратио сам се читав и неозлеђен. Имам два рака; данас ћемо се гостити. Овде је била Прва ајкула, овде је била Пета ајкула, и овде је била Десета ајкула, и баш та, танкорепа, научила ме је како да дођем до ракова.

Цар ајкула Кај-але-але, чувши те речи, наредио је свим својим поданицима да се построје у један ред. Пребројао је ајкуле. Било их је десет и само је једна, десета, имала реп тањи но у других.

— То си значи ти! Танкорепа! — рекао је. — Ти си то научила дечака Пуњу како да улови ракове. Мораш умрети.

И по наређењу Кај-але-але танкорепа ајкула била је кажњена.

— Ех, ви, чак и своје убијате! — викнуо је Пуња и понео ракове кући.

Сада су Пуња и његова мајка имали меса од рака. А када је меса нестало, Пуња је опет отишао до пећине.

Тако се понављало из дана у дан. Пуња је варао ајкуле бацајући камен на место где је тобож он намеравао да зарони; када би ајкуле напустиле пећину, он би заронио и извадио два рака. И увек би једна од ајкула губила живот.

Најзад је у животу остао само Кај-але-але, цар ајкула.

Тада је Пуња отишао у шуму. Истесао је од дрвета два јака коца, затим је направио две палице за добијање ватре — аулитуту (којом се тре) и аунакиту (о коју се тре) нашао је труд и скупио хране за пут. Све је то ставио у торбу и спустио се на обалу. Дошао је до пећине у којој је царевао Кај-але-але и гласно рекао.

— Ако сад зароним и ако Кај-але-але почне да ме уједа и кида зубима, вода ће се зацрвенети од моје крви, моја мама ће се досетити шта ми се догодило, па ће ме спасти. Али, ако зароним и Кај-але-але ме прогута, са мном је свршено.

Кај-але-але је све то чуо. Помислио је: „Не, нећу те јести комад по комад, лукави дечаче, већ ћу те наједном прогутати и ти се више никад нећеш вратити својој мами. Широм ћу отворити уста да станеш у њих. Овог пута ми нећеш умаћи!

★

ХАВАЈСКА ЛЕГЕНДА

★

Пуња је заронио заједно са својом торбом. Кај-але-але широко је разјапио чељусти и прогутао дечака. Тада је Пуња отворио своју торбу и извадио два дрвена коца. Препречио их је између ајкулиних чељусти и Кај-але-але више није могао да затвори уста.

Затим се Пуња довукао до ајкулиног трбуха, извукао из торбе палице и протро их једну о другу. Запалио је труд и на ватри скувао себи ручак. Огањ је пекао утробу Кај-але-але и цар ајкула се као безуман бацао по целом океану.

Најзад се Кај-але-але поново нашао у близини острва.

— Ако ме донесе до гребења где бију валови, спасен сам — казао је Пуња гласно — али ако ме однесе на обалу где расте трава, ништа ме неће моћи спасти.

Чувши то, Кај-але-але помисли: „Нећу допловити до гребења; однећу га тамо где на сувом песку расте трава.“ С тим речима изронио је на површину тамо где је на обали расла трава. Никада ајкуле нису раније испливавале на том месту и Кај-але-але запетљао се у густу траву и није могао да се врати у океан.

Тада је Пуња изишао из ајкуле и викнуо:

— Кај-але-але, велики Кај-але-але, цар ајкула, одлучио је да посети нас, људе!

А људи, којима је Кај-але-але био најљући непријатељ, дотрчали су с копљима и ножевима и убили га. Тако је дошао крај злом и опасном цару ајкула.

Отада Пуња је сваког дана могао да зарони у пећину и улови ракова колико му је било потребно. А људи су се обрадовали када су чули да су се заувек ослободили ајкула које су чувале подводну пећину.

НИКО НИЈЕ ЗАБЕЛЕЖИО...

Не зна се тачно када су се појавиле прве наочари, али је њихова појава забележена први пут у Италији око 1287. године. Прве муштерије су биле богате личности, јер су наочари биле веома скупе. Све до појаве наочара људи средњих година који су се бавили писањем и који су волели да читају тешко су обављали тај посао, јер им је вид брзо слабио услед слабе светлости. Развитком сликарства у 15. веку наочари су добиле већи значај и све већи број људи почео их је користити. Иако су наочари имале огроман значај за литературу, уметност и науку, нико се није сетио да запише име човека који их је први пронашао. Само један свештеник, по имену Ђордано, оставио је један рукопис из 1308. године. Он каже да је имао част да разговара са човеком који је први пронашао наочаре глачајући неко стакло. Али, његово име није записано.

РЕГИСТРОВАНА САБЛАСТ

Едвард Минингер, сопственик старог замка Кремпенштајн у Аустрији, између осталих зграда у склопу замка издаје под кирију и тамницу у којој је некад умро каноник Рупертус, оптужен и осуђен због јереси.

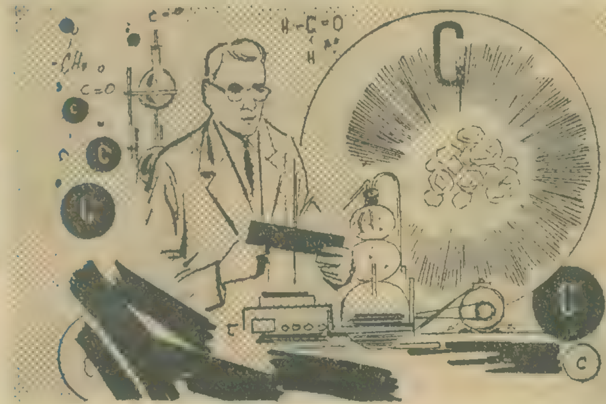
Недавно је један од његових закупаца, неки Албим Најман, јавно изјавио да он у замку није осетио обећано осећање страха и на основу тога затражио је да му се врати новац уплаћен за могућност сусрета са саблашћу.

Међутим, господар замка није се збунио. Он је чак тужио Најмана за клевету, јер је „његову сабласт регистровао јавни бележник и признао суд“.

Из науке и технике

У ДАНАШЊЕ доба напредак у области технике често зависи и од нових врста материјала. Међутим, понекад су у питању стари и одавно познати материјали, али у новом облику. Наиме, сада се посвећује много пажње и хемијоком истраживању једног старог, али врло разноликог материјала — угљеника.

ОБЛИЦИ УГЉЕНИКА

Дијамант, древни угаљ, графит и чађ су четири облика истог елемента: угљеника.

Прозиран, тврд, блистав, мек, у праху и црн. Ето, у свим овим облицима угљеник нам је познат.

Међутим, физичари и хемичари настоје да уз помоћ електронског микроскопа и рендгенског дифракционог апарата открију тајну овог дивног, понекад необичног елемента.

Недавно је утврђено да неки облици графита у праху имају заиста необичне особине. Они кроз своје кристале проводе топлоту и електричну струју боље у једном, него у супротном правцу. Свакако ћемо морати дуго да чекамо док ове нове особине почну да се комерцијално примењују. У међувремену, угљеник је важан материјал за прављење такозваних четкица — покретних додирних површина у електротехници за регулаторе јачине на радио-апаратима и сличним направама за многе ситне делове таквих направа, за срце у оловкама за модератове у атомским реакторима и за делове ракета који морају да издржавају високе температуре.

Потреба да се графит (густ, црни кристални угљеник) употребљава у машинству, ставила је технику пред неколико тежих проблема. Графит је тврд, крт, у неким облицима врло абразиван, нако у неким другим служи као средство за подмазивање. Машинска обрада овог материјала врло је тешка и скупа. Недавно су извесни британски стручњаци пронашли начин како да се машинска обрада олакша, тј. да се потпуно избегне.

Нови метод рада је назван „ливење у праху". Материјал је угљеник, тј. графит у праху. Прах се меша са једном врстом синтетичке смоле, која делује као нека врста лепка, па се затим пресује у калупе. Касније се смола уклони топлотним поступком и добија се жељени део, од чистог угљеника — без икакве машинске обраде. Овако добијени материјал толико је тврд да пара стакло.

И на крају неколико речи о једној новој врсти угљеника. То је такозвани „стаклени угљеник". По изгледу, рекло би се црно стакло. Овај материјал се може употребити на високој температури — до 1.800 степени Целзијусових, па стога научници, који су га открили и усавршили, мисле да ће добро послужити инжењеру хемије. Материјал је отпоран према јачим киселинама, алкалијама, оксидирајућим агенсима и лако се од њега могу правити врло сложени облици.

АЕРОЧЕКАОНИЦЕ НА ТОЧКОВИМА

На великим немачким аеродромима појавиле су се покретне чекаонице из којих путници прелазе директно у авион.

Чекаоница има изглед аутобуса, дугачка је 17, а широка 4,8 метра, тешка је 34 тоне, постављена је на шасију с точковима, а висина јој се може регулисати према потреби. Чекаоница-аутобус има два мотора од по 170 коњских снага. У овој покретној чекаоници постоји бифе и засебна кабина за персонал.

КАД ЖИВОТ ЗАВИСИ О „КОНЦУ"

Амерички стручњаци су недавно усавршили нов метод спасавања бродоломника или особа изгубљених у пустим пределима, који захтева приличну акробатску сналажљивост и од спасилаца и од спасеник.

Систем за спасавање се састоји: од боце са хелијумом и балона за надување привезаног за једну најлонску жицу дугачку 150 метара на чијем другом крају се налази ремен, сличан падобранским каишевима. Читава ова опрема баца се угроженој особи из спасилачког авиона. Наравно, веома је важно и то да она падне у најближу околину угрожене особе, која треба одмах да стави на себе каишеве, надува балон са хелијумом и балон аутоматски тада почиње да се пење у висину коју му дозвољава дужина најлонског кабла. Сад ступа у дејство авион који на свом предњем делу има неку врсту ракље помоћу којих хвата кабл, пресеца га и један његов крај хвата као штипаљка. Вукући кабл, авион подиже и човека са земље или из воде, носи га кроз ваздух и пажљиво спушта на брод.

ПОРЕКЛО ЧАША ОД ХАРТИЈЕ

Један Холанђанин уместо да ставља лед у пиће почео је да израђује чаше од леда у које је сипао пиће. Овај његов проналазак појавио се на тржишту 1908. године и изазвао велико интересовање код многих људи. Међутим, трајање те чаше било је свега око 20 минута, јер се она одмах топила. Да би се ледена чаша могла држати у руци, Холанђанин је израдио и картонске чаше у коју су стављане ледене чаше. Међутим, уместо да ледене чаше до живе „бум", то се десило са картонским чашама које су доживеле прави „бум" који ни до данас не престаје.

Да ли постоји код вас нека ПРИКРИВЕНА АЛЕРГИЈА?

МОЖЕ ЛИ АЛЕРГИЈА ПОСТАТИ УБИЦА?

Да, али срећом смртни случајеви услед претеране алергичне реакције врло су ретки. Тако, на пример, реакције као што су оне према инјекцијама пеницилина често се не могу избећи или ублажити помоћу мање опасних реакција које се изазивају вештачким путем пре тога. Али ако се појаве реакције могућно је, у хитним случајевима, да се спасе живот инјекцијама адреналина.

КОЈЕ СУПСТАНЦЕ ПРОУЗРОКУЈУ АЛЕРГИЈУ?

Има их безброј; ту спадају све оне које се могу удисати, прогутати или које додирују кожу или улазе испод ње.

Пре неколико година, у једном месту у Тексасу, финансијски службеници постали су алергични према новцу. У Торонту један младић био је у опасности да изгуби девојку пошто је она сваки пут када би га видела добијала копривњачу. Срећом, доказало се да она није била алергична према њему, већ само према његовим поклонима — слаткишима. Он је тада променио своју тактику и почео је офанзиву цвећем.

Материје које највише изазивају алергију су: млеко, пшеница и јаја, затим цветни прах, кућна прашина, разни фабрикати, боје и раствори. Само једном се посумњало да и протеин — једна од најбитнијих супстанци за живот — може изазвати алергију.

Многи сокови, антибиотици, хормони, инсулин и тако даље, могу изазвати алергију код осетљивих људи.

Исто тако се може бити алергичан и према светлости, топлоти и хладноћи.

МОЖЕ ЛИ СЕ ПОСТАТИ АЛЕРГИЧАН ПРЕМА ЉУДИМА?

Причало се да је једна жена добила развод брака када је на суду доказала да присуство њеног мужа изазива код ње копривњачу. Једна друга жена из Њујорка одлазила је у једну бању ради лечења астме што је увек било ефикасно, али само ако је ишла сама, то јест, без свог мужа. Сада она живи у Њујорку сама, ослобођена и од мужа и од астме.

Али то су само приче. Међутим, стварност изгледа другачија, то јест нема алергије према другим личностима, већ има алергије само према некој ствари која је у вези са том личношћу Тако, на пример, може се бити алергичан према лосиону за косу који употребљава неки мушкарац или ружу за усне код жена.

КОЛИКО ЈЕ РАСПРОСТРАЊЕНА АЛЕРГИЈА ПРЕМА ИНСЕКТИМА?

Према недавним истраживањима алергија према инсектима распрострањена је много више него што би се могло и помислити.

Добро су познате алергичне реакције према убодима пчела или осица. Уједи комараца такође могу да изазову оштре реакције код осетљивих људи.

Забележене су појаве астме услед уједа стеница. Ваши и буве доприносе свој удео у алергичним реакцијама.

Недавно је откривено да и инсекти могу бити моћни фактор за појаву сенске грознице. Управо као што се цветни прах шири ваздухом, тако исто и милиони инсеката преносе ситушне трунке прашине. Мање муве, скакавци, комарци, пчеле и тако даље, такође, спадају у носиоце немира који изазивају алергију.

МОЖЕ ЛИ СЕ БИТИ АЛЕРГИЧАН ПРЕМА ПИЋУ И ДУВАНУ?

Алергија према дувану је у тесној вези са срчаном алергијом мисле неки истраживачи. У једном опиту у коме је учествовало 100 људи оболелих од неке срчане болести, а који су сви били страсни пушачи, установљено је да је 44% осетљиво пре ма дувану. Медицински извештаји јављају да су неки пацијенти чије срце „хоће да искочи" или туче неравномерно или који осећају болове у пределу срца, били излечени на тај начин што су престали да пуше.

Установљено је да је и алкохол био, „кривац" за неке срчане симптоме. Један лекар је испричао случај једног човека који је имао тешко обољење очију (акутна глаукома), али који је био велики обожавалац вина. Приликом испитивања било је установљено да је био алергичан према грожђу. Када је престао да пије вино, нестала је и болест очију.

НА КОЈИ СЕ ЈОШ НАЧИН МОЖЕ АЛЕРГИЈА ДА ПОЈАВИ?

Један лекар је био тако поспан сваког дана по подне, око 3 сата, да није био у стању да прегледа болеснике. Његове колеге, и поред најпажљивијег прегледа нису могле да открију ништа озбиљно. Један лекар — алерголог решио је проблем на тај начин што му је забранио употребу млека.

Постоје многи извештаји о можданој алергији за коју се верује да изазива неку врсту копривњаче у мозгу. Она проузрокује отоке који се одразе на великом броју менталних симптома. Једна група алерголога поднела је извештај о прегледу 5.000 пацијената подложних депресији, спором размишљању и многим другим сметњама укључујући ту и замуцкивање. У свим тим случајевима алергија је била повод, па су болести отклоњене, када се узрок алергије одстранио.

Једна друга група од 9 алерголога показала је једним опитом да неки симптоми менталних узнемирења (суморности, раздражљивости), долазе услед хране. Главни кривци за то су: кукуруз, пшеница, кафа, млеко, јаја и кромпир; и то баш тим редом. Алерголози јављају да могу изазвати неуротичне симптоме по вољи једноставно на тај начин што ће хранити пацијенте оном храном на коју су они осетљиви.

Већ после неколико минута или часова, што опет зависи од дате количине, пацијенти постају, „ошамућени", поспани, неспособни да доносе одлуке или да разговетно читају.

ДА ЛИ ЕМОЦИЈА ПРОУЗРОКУЈЕ АЛЕРЦИЈУ?

Неки психијатри тврде да је центар алергичних нереда у мозгу. Неки мисле да емоције немају везе са алергијом. Многи лекари сада заступају средње решење. Они верују да је алергија физички поремећај, који емоционални проблеми могу јако много погоршати.

МОЖЕ ЛИ СЕ АЛЕРГИЈА САВЛАДАТИ ГОДИНАМА?

Алергије некад ишчезавају саме по себи. У највећем броју остају ако се не лече. Врло је опасно народно веровање да асматична деца савлађују ту болест када одрасту и да је не треба лечити. Ако се та астма не лечи, може да се компликује са плућним обољењима.

КАКО СЕ МОГУ ОТКРИТИ АЛЕРГИЈЕ?

Опити на кожи могу лако да их открију. Опити се врше на тај начин што се алергичне супстанце ставе на мало загребану кожу у виду пудера или се као течност уштрцају под кожу. Ако се у току неколико минута покаже оток који сврби, опит је успео.

Дијета често помаже. Почиње се обичном-свакодневном храном, а онда се додаје друга храна која се ређе једе и све дотле док нека не изазове алергију. Тако се открије „кривац".

Често нису довољни ни многи опити да открију правог кривца, већ су потребни тренуци инспирације.

Једна млада жена имала је честе нападе несвестице што је во-

Највећа новинарска »патка« двадесетог века

ИЗВЕШТАЈ о тријумфалном доласку у Њујорк француских авијатичара Ненжесеа и Колија, објављен у париском листу „Ла Прес", сматра се за највећу новинарску „патку" нашег века. У ствари, није се радило о намерној превари публике, већ о једној лажној вести, коју је „Ла Прес" објавио пре провере.

У пролеће 1927. године, неколико храбрих људи у Сједињеним Државама, Француској и Енглеској, припремало се на остварење великог подвига — прелетање Атлантског океана. Париска штампа доносила је готово свакодневно извештаје са припрема за лет Ненжесеа и Колија. Конструкција њихове „Беле птице" ближила се крају, те се очекивао скорашњи старт.

Два хероја из првог светског рата налазила су се тада у безизлазној материјалној ситуацији. На све стране су били задужени ради завршавања апарата, те нису смели да препусте било коме првенство у подухвату. Код стручњака су брзина и радијус „Беле птице", изазивали сумњу, али су се оба авијатичара одлучила на ризик — успех или смрт.

У зору 8. маја велика маса света испратила је одушевљеним поклицима, али са зебњом у срцу, узлетање тешког двокрилца. Као изазов против зле коби, труп „Беле птице" имао је за амблем мртвачку главу са укрштеним костима. Узлетање је било успешно. Неколико авиона француског војног ваздухопловства пратило је „Белу птицу" до атлантске обале. Ускоро је апарат нестао на хоризонту.

Од тог тренутка све новинарске редакције света живеле су у напетом очекивању вести. Оне су почеле да долазе. Врло брзо, и у великом броју. Током дана стизале су депеше са бродова различитих националности, који су идентификовали авион Ненжесеа и Колија изнад Атлантика. Сутрадан су обалске страже Нове земље обавестиле о кретању апарата у правцу југозапада. Затим је забележено прелетање америчке обале код Халифакса, осамсто километара далеко од Њујорка. Најзад у 16.40 часова Бостон је емитовао вест, да је примећена „Бела птица" у лету према Њујорку.

Значи — победа!

У редакцији париског листа „Ла Прес" на великој зидној мапи пободене заставице означавале су тријумфални лет авиона, према извештајима добијеним од стране разних званичних и незваничних агенција. Преостао је сасвим мали део пута до циља. Уредник спортске рубрике био је у то време Анри Декоан, касније познати филмски режисер.

LA PRESSE

Edition spéciale

LES HEURES D'OR DE L'AVIATION FRANÇAISE

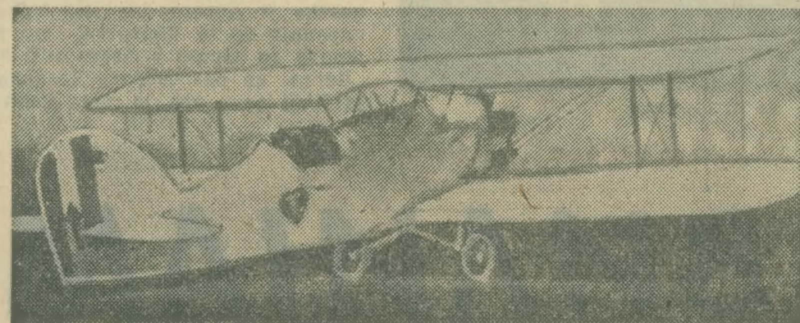
NUNGESSER ET COLI ONT REUSSI

Les émouvantes étapes du grand raid

A 5 heures, arrivée à New-York

НАСЛОВНА СТРАНА ВАНРЕДНОГ ИЗДАЊА ПАРИСКОГ ЛИСТА „ЛА ПРЕС". ПОД НАСЛОВИМА „ЗЛАТНИ ЧАСОВИ ФРАНЦУСКЕ АВИЈАЦИЈЕ" И НЕНЖЕСЕ И КОЛИ СУ УСПЕЛИ" ОБЈАВЉЕНА ЈЕ НАЈТРАГИЧНИЈА ЛАЖНА ВЕСТ ОВОГ ВЕКА.

„БЕЛА ПТИЦА" ХРАБРИХ ПИЛОТА.

— Децо, — рекао је сарадницима — победили су. Сад је на нас ред да победимо. Треба да донесемо ову вест пре свих осталих. Штампање листа мора да почне чим последња вест потврди спуштање авиона.

— Декоан је изабрао мене, — прича Жорж Равон, данас један од представника француске „седме силе" — да припремим чланак о дочеку у Њујорку.

— На посао, мали мој Равоне. Педесет живих редова, не превише дотераних. Нека се осети узбуђење великих тренутака.

— Није ли боље, — одговорио сам — да сачекамо извештај из Њујорка?

— Па да нас други претекну? Ви сте луди. Сви дочеци у Њујорку личе један на други: бродови, сирене, овације. Имате листу званично позваних лица. Пишите и одмах шаљите на слагање. Детаље ћемо донети у следећим издањима.

Нисам више могао да избегнем овај опасни задатак. Наређење уредника је за новинара као команда наредника војнику. Почео сам да пишем, пазећи при том. да се не удаљим од уопштених описа, како бих избегао касније исправке. У 16.55 часова чланак је био готов. Овако је изгледао.

Њујорк, 17 часова

Кад се авион Ненжесеа и Колија појавио изнад њујоршке луке, једна ескадрила ловаца поморске авијације Сједињених Држава пошла му је у сусрет. Залив је био преплављен бродовима, бродићима и чамцима, од којих су добар део наручиле филмске и новинарске компаније. Сирене са бродова огласиле су појаву „Беле птице", а на зградама у луци истакнуте су француске заставе.

Слетање се одвијало под изванредним околностима. Хидроплан је одмах окружен многобројним пловећим објектима, док су авиони и даље надлетали залив у ниском лету. Пошто се апарат умирио на води, Ненжесе и Коли остали су још за тренутак непомични, као неосетљиви на акламације око њих. Затим су устали и загрлили се.

Један моторни чамац пристао је уз труп авиона и одвезао Ненжесеа и Колија до кеја, где их је дочекала огромна маса света уз бурне изливе одушевљења. На челу одбора за дочек, поред изасланика америчке владе, армије и аеро-клуба, налазио се Клифорд Хармон, председник Светске ваздухопловне лиге. Њему је, пред великим бројем новинара, фоторепортера и филмских сниматеља, Ненжесе предао специјалан коверат упућен из Париза.

Ненжесе и Коли су једино изјавили да су срећни због постигнутог успеха, као и да би желели да се одморе од напора.

Декоан је чекао у соби главног уредника на мој чланак. Обојица су прочитала штампани отисак.

— Није лоше — рече главни уредник — није лоше, иако бих више волео да је Ненжесе изнео неке своје импресије са путовања.

У том тренутку улетео је у собу, дрхћући од узбуђења, са депешом у руци, сарадник што је дежурао код телепринтера. Једва је изговорио:

— Атерирање у 17 часова.

Уредник диже телефонску слушалицу:

— Крените са штампањем.

Бука ротације зачула се из приземља.

Четврт сата касније специјално издање листа „Ла Прес" било је у продаји. Пола милиона примерака засуло је париске тротоаре. На појединим местима људи су се тукли да би дошли до продавца новина. (И дан-данас колекционари плаћају златом овај број листа „Ла Прес", који је велика реткост).

Непријатности су почеле кад се током наредног сата није појавила ниједна потврда сензационалне новости. Све агенције, дотле толико исцрпне у доношењу вести о лету авиона, одједном су занемеле. У уредништву листа „Ла Прес" завладала је паника. Ротација је стала. Брзо су савијане истакнуте заставе, које су висиле на фасади зграде редакције, испод којих је одушевљена маса певала Марсељезу.

Ноћ је донела потпуно разочарење. Ако је цео свет веровао да је видео „Белу птицу", у ствари нико је није видео после напуштања француске обале.

Незадовољство публике почело је да се манифестује већ од раног јутра, кад су јутарњи листови донели истину. Маса се разјарила против оних који су је преварили, а нарочито против листа „Ла Прес", чије је излоге штитила полиција. Штампа се правдала и напала владу, тражећи објашњење како је било могуће да и званичне агенције преносе вести без проверавања.

— Никада у животу — каже данас Равон — нисам написао тако мали чланак са толиким одјеком. У ствари сам преузео одговорност за једну колективну халуцинацију, која никада није објашњена.

Лист „Ла Прес" завршио је неславно после неколико месеци, не успевајући да поврати поверење читалаца.

Кратке вести

У Бразилу свака професија има свој камен: топаз носе апотекари, смарагд лекари, рубин адвокати, тиркиз професори, аквамарин дактилографкиње, аметист новинарке.

Најчувенији одјек је у Ирској. Он се налази на планинском језеру Орлово гнездо. Одјек се враћа сто пута.

Вуна штити од хладноће исто као и од сунца. Бедуини се заштићују од сунца вуненом одећом.

Жене планинског племена Игорити, на Манили, не носе терет на леђима или на глави, већ га обесе о једну пантљику која се веже око главе преко чела. Док оне вуку тешке терете, мушкарци корачају пратећи их ћутке.

КАДА ЈЕ ТРИСТАН ГЛАДАН

Не мислите да је Тристан заузео ову позу да би одржао проповед.

Он је просто појео своју порцију и сад молећиво мумла очекујући да се посетиоци разнеже над његовом лицемерном позом и добаце му коју рибу „преко норме". А Тристанова норма није мала: овај морски слон из штутгартског зоолошког врта сваког дана поједе 20 килограма рибе. Тристан је тежак две тоне.

дило до откривања алергије према слатком кромпиру. Одмах је престала да једе слатки кромпир и лекар је био сигуран да ће тада и несвестице аутоматски нестати. Али напади нису престали. Лекар се збунио. Дуго је размишљао док му нешто није пало на памет. Наиме, сетио се да она ради у канцеларији са маркама. „Да ли марке лижете пре лепљења или употребљавате сунђер?" запитао ју је лекар. „Лижем" гласио је одговор. Решење је било просто: лепило на маркама прави се од слатког кромпира.

МОЖЕ ЛИ СЕ АЛЕРГИЈА ЛЕЧИТИ?

Углавном не. Истина када се ради о једној или неколико супстанци које су такве врсте да се не морају употребљавати без икакве опасности по здравље, онда се алергија може излечити.

Ако се те супстанце не могу избећи, онда се прибегава лековима. Истина ни ти лекови не излече потпуно, али често доносе олакшања. Али су зато врло кориони када се не може открити стварни узрок алергије.

Ако је узрок познат, претерана осетљивост може се излечити. То се ради на тај начин што се уштрцају оне супстанце које изазивају алергију код дотичне особе и то тако да се у почетку дају мање количине, па се онда постепено повећавају док се организам не навикне на њих и не реагира на њихову присутност.

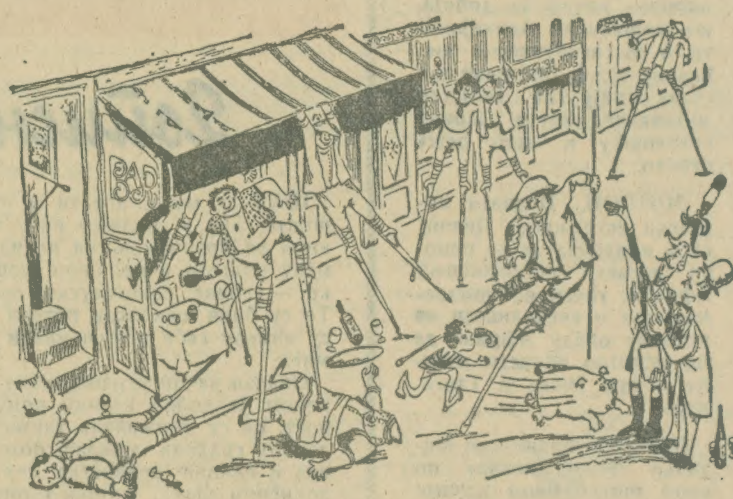
КОЛИКО ЈЕ НАПРЕДОВАЛО ЛЕЧЕЊЕ ИНЈЕКЦИЈАМА?

Већ одавно се говори да се врше опити да се сенска грозница и друге врсте алергија лече на тај начин што би у критичној сезони примили по једну инјекцију која би их штитила за то време и на тај начин уштедели одлазак код лекара 14 до 20 пута годишње да би потражили лека претераној осетљивости против ове или оне супстанце.

Сада је тај начин лечења на видику.

Доктор Мери Ловлес, са Корнелоког универзитета, ради већ пуних 20 година на томе. Она покушава да цветни прах и друге алергичне супстанце употреби у таквим количинама које се могу поднети, јер исувише брзо ширење тих супстанци изазива озбиљну реакцију. Она јавља да је приликом опита код 100 болесника постигла потпуни успех код оних који су алергични на прашину, траве и друге супстанце које се удишу. И други лекари су вршили сличне опите код хиљаде пацијената и постигли сличне резултате.

Али још увек многи алерголози не користе те методе. Они желе да иду полако напред и да се потпуно увере да је тај метод лечења сигурнији од лечења са више инјекција. Али све већи број научних установа и института врши опите лечења са једном инјекцијом и ако ти опити потврде исказе докторке Ловлес и других лекара, онда ће то постати универзално лечење.

ХОДАЊЕ НА ШТУЛАМА

Ходање на штулама је тако старо да се не зна када су их људи први пут употребили. Наши преци употребљавали су обичне рачвасте гране на којима су ходали. Разуме се, да се техника изградње штула све више усавршавала. У Намиру, у Белгији, вода је често плавила целу околину, па су људи били принуђени да ходају на штулама, тако да су постали прави експерти у томе. Сваке године у вароши се одржавала утакмица између две групе грађана. Такмичење се састојало у томе ко ће кога да обори са штула.

Сматра се да су најбољи уметници у ходању на штулама били сељаци из области Ланде у Француској. Године 1891. један човек из Ландеа прешао је на штуламa пут између Париза и Москве који је био дуг око 3.600 километара. То путовање трајало је 58 дана. Године 1892. у једној трци на стази дугој око 600 километара учествовала су 82 учесника. Али та трка била је доста спора; — око 5 километара на сат. Наиме, уз пут се налазио велик број кафана у којима су се такмичари заустављали да се мало окрепе. Међутим, трке су доцније биле брже и достизале брзину од десет километара на сат.

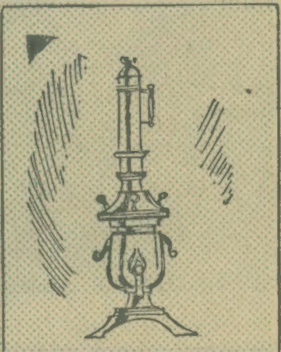
Кроз ВЕКОВЕ

ПРЕ 100 ГОДИНА

Пре равно сто година и сто пролећа, у априлу 1865. године, разни листови и часописи објавили су између осталих кратких вести и ове које преносимо за наше читаоце.

ПАРИЗ. У последње време археолози су појачали своју активност: врше ископавања на истоку да би проучили његову древну историју. Научне експедиције упућене тамо обавиле су многе задатке које је пред њих поставила историја и лингвистика. Ренан је вршио ископавања у старој Феникији, а друга два научника, Вадингтон и Воге, на Кипру. Они су нашли многе вазе, статуе и комаде мраморних плоча са уклесаним натписима.

ТУЛА. Недавно је обављено тачно пребројавање фабрика постојећих у Тули. Прво место заузимају фабрике бакарних предмета којих има 55. Од њих, 34 искључиво израђују самоваре. За годину дана у овим фабрикама изради се самовара за 381.700 рубаља, а на њиховој изради запослено је 1.200 људи.

ХАМБУРГ. Доктору Рабеу пошло је за руком да пронађе начин за добијање вештачких брилијаната, и то сагоревањем шећерног угља. Добијени кристали имају сва својства дијаманта, светле јарком светлошћу и лако режу стакло.

ЛОНДОН. Познати енглески истраживач Ливингстон намерава да се поново посвети истраживању Африке: тренутно припрема план о експедицији на источну обалу Африке да би испитао области између језера Њасе и Тангањике.

ПАРИЗ. Француски физичар Фуко, познат по свом оштроумном начину доказивања да се Земља окреће, изабран је недавно за члана Француске академије наука, мада му та част за његове заслуге на пољу науке, давно већ припада.

ЛОНДОН. У Енглеској 53.000 породица носи презиме Смит и 50.000 Џонс. Свих Смитових и Џонсових има до 500.000. Од 73 особе једна се зове Смит, а од 76 једна носи презиме Џонс.

ПЕТРОГРАД. Од 6. фебруара у главном адмиралитету у Петрограду сваког дана испаљује се хитац да би сви у граду могли да знају тачно време.

ВИЛИЈАМ ХОГАРТ

Сликар који је учинио крај »увозном« сликарству у Енглеској

ХОГАРТОВ АУТОПОРТРЕ

КАДА се Вилијам Хогарт родио, историја британског сликарства једва да је заузимала једно мање поглавље у књизи о континенталној традицији сликарства. Хогарт се родио 10. новембра 1697, а умро 25. октобра 1764. године. Његовим радом британско сликарство не само да је било обогаћено, већ је добило и нов правац.

Хогарт је истакао нову намену сликарства и дао нови смер сликарима. У току 40 година свога плодног рада Хогарт је постао први британски генијални сликар и на тај начин дао правац новој сликарској традицији Енглеске.

„Увозно" сликарство

Пре Вилијама Хогарта британско сликарство је било под утицајем страних уметника који су се настанили у Енглеској. Тако је Холбајн, по свом доласку на двор краља Хенрика VIII, основао школу сликања портрета, која и данас постоји. Рубенс је у току кратке посете Енглеској увео снажан барокни стил, али сви енглески уметници који су покушали да га имитирају остали су само слабији имитатори. Његов ученик Ван Дајк проширио је у Енглеској тематику портрета додајући му елегенцију и суптилну умиљатост, а Ван Дајков следбеник Питер Лили преобратио је Ван Дајков стил у правило.

Али, ово „увозно" сликарство ма како оно савршено било, никада се није укоренило у Енглеској. Разни правци имали су свог ефекта, али то је више био ехо него нека школа. Тек по појави Хогарта, енглеско сликарство постало је у потпуности стваралачко, и то у толикој мери да чак ни после његове смрти ниједан други сликар није био у стању да постигне његову плаховиту оригиналност, нити његову независност од некадашње сликарске традиције.

Хогарт је био Лондонац, малога раста, човек из народа и борбен. Као дечак радио је код неког лондонског резбара где је као шегрт вежбао своју руку у скицирању и цртању. Ту се Хогарт упознао са сатиричним бакрорезима који су у то време били у моди. Доцније је студирао сликарство код сер Џемса Торнхила, где се упознао са његовом кћерком — својом будућом женом.

Торнхил је озбиљно прихватио барокне особености Рубенса, међутим, његов утицај на зета био је неосетан, јер га је Хогарт намерно пренебрегао.

Његово ремек-дело

Када се Хогарт осамосталио као сликар, његов велики таленат је дошао до пуног израза. Требало би погледати његове раније радове па се уверити да они имају његово специјално обележје. Он није волео да ради портрете. Међутим, његови портрети имају нарочиту живост и непосредност, до тад непознату, коју је тек касније само Гоја успео да достигне. Но, ни сам Гоја није могао да да нешто тако снажно као што је Хогартова „Продавачица ракова", која се налази у Националној галерији у Лондону.

Та обдареност за снажан израз навела је Хогарта на још амбициознију врсту портрета, што је дошло до израза у његовом раду „Детаљ из разговора". Холандија XVII века већ је дала нешто слично. Рембрантова „Ноћна стража" оправдано се сматра најбољим остварењем ове врсте. Међутим, Хогартова окупина представља још очигледнији смисао драмског израза — психолошку везу која спаја све његове личности заједно и указује да је њихова пажња управљена ка нечем интересантном и да их је обузео некакав посебан осећај. Рад „Гремова деца" истиче се у том погледу. Четири невина, радошћу обузета лица посматрају мачку која као омађијана зури у кавез са канаринцем.

Но све то као да није било довољно да ослободи Хогартов снажан импулс за људску драму и његове потајно наговештене коментаре о људском поступку. Оно што ће најзад постати његово ремек-дело, биле су слике: „Живот проститутке", „Живот развратника", „Брак по моди", које је радио једну за другом. У њима је Хогарт развио своју сопствену мисао.

Свако његово платно — драмска је сцена. Свако од њих носи наговештај открића драме. Без сумње, најхуманији из ове серије је његов рад „Брак по моди" који почиње у духу комедије да би се завршио нотом дирљиве трагедије. Хогартов смисао за сликање карактера, специјалних шаблона и обичаја савременог живота или приказивање везе између стварности и апсурда, никада није био оштрији, нити је перцепција живота који га је окруживао била икада вештије дата на платну. Јер Хогарт је био више од обичног друштвеног коментатора. Његова техника сликања често је била брилијантна.

„Анализа лепоте"

Нема сумње он је желео да постигне успех. Гравире из области његовог амбициознијег наративног сликарства и њихова јевтина продаја учиниле су да се његова слава проширила ван оквира елитних познавалаца сликарства и диктирала укус средином XVIII века.

Хогарт је презирао уметнички снобизам, а својим борбеним нападима на све облике естетске извештачености створио је легенду о свом сопственом карактеру.

Његова књига „Анализа лепоте" и мишљења модерних историчара уметности, јасно нам казују да је Хогартова уметност била заснована на дубљем знању, по чему се још више разликовао од ранијих уметника.

Његов геније извлачио је инспирације из живахног посматрања глупости и апсурдности у животу. А пословична је прецизност којом је то све репродуковао на платну. Иза његових опажања крила се велика симпатија према људима и осећај за хумор помешан са патосом, што је понекад налазило одушка и у сатири, али никада у неком помпезном морализању. Он никада није користио своју критику да држи проповеди.

Хогарта уметника још нико није успео да остави иза себе. Примећено је, нарочито међу страним критичарима, да британско сликарство има тежњу концентрисања на књижевне теме, а Хогарт би био свакако мање импресиван сликар да није био тако брилијантан наратор.

Али са којим писцем човек би могао да га упореди? Хогарт је поседовао такву комбинацију ведрог духа и хуманости, која би могла једино да се нађе у књижевности — у Молијеровим комадима.

Дописне шаховске партије

ШАХ се може играти и преко поште. Још у средњем веку гласници на брзим коњима носили су међу поштом и необичне пошиљке — сличне дипломатској пошти. То су били шаховски потези које су између себе размењивали племићи.

Овакав начин играња шаха временом је добио велику популарност, па су одржавана такмичења између градова, држава, појединачна и екипна првенства света у дописном шаху, спомен-турниру... Куће многих шахиста су постале праве „лабораторије", где увек група шахиста тражи најјачи потез. Временске могућности за размишљање, у односу на „обичан" шах су далеко повољније, јер је дозвољено за један потез размишљање од читавих седам дана!

Због начина игре дописне партије и трају неупоредиво дуже: од једне до две године. Забележено је да је једна дописна партија трајала од 1859. до 1875. године. Али, рекорд „чврсто" драже два Шкотланђанина који су у својој партији уживали ни мање — ни више до 34 године. Насупрот овом рекорду стоји необичан пораз белгијског мајстора Лемера у дописној партији са партнером из далеке Аустралије. Лемер је као играч са белим фигурама одиграо први потез и послао га обичном поштом. Из Аустралије је стигао захтев да се потези шаљу авионском поштом. То је било исувише скупо за Белгијанца, па је партију предао одигравши само један једини потез!

Потези у дописним шаховским партијама обележавају се опште усвојеном нотацијом, али не увек. У историји дописног шаха забележен је, вероватно једини, случај песничког изражавања шаховских мисли. Била је то партија између два места: Маринвердера и Каницкена, која се налазе у Пољској. Она се играла 1832. и 1833. године и сви одиграни потези су објављивани у једном часопису. Према резултату шахисти из Каницкена били су бољи „шаховски песници", јер су у 25 потеза добили партију.

За историју дописног шаха била је веома значајна и наредна 1834. година. Она означава почетак првог интернационалног дописног меча који је игран између Енглеске и Француске. Изазов за овај меч стигао је из Париза крајем јануара 1834. године Вестминстерском шах клубу у Лондону. Пошто је дат потврдан одговор постигнут је споразум да се једновремено играју две партије и да победник добије 5.000 франака. Партије су почеле да се играју фебруара 1834. године, а завршиле су се 1836. године, победом Француске са 2:0.

У нашој земљи традиција дописног шаха потиче још од почетка овог века. У Шапцу је још 1905. године био основан шах клуб. Његов оснивач је био др Винавер, синовац чувеног интернационалног мајстора Винавера. Др Винавер је био организатор дописног меча између Београда и Шапца. Играна је само једна партија, али није завршена. У прекиду су играчи Шапца имали боље изгледе. Још једна партија између наших градова није регуларно завршена. Крајем 1933. године и почетком 1934. године новосадски шах клуб играо је партију са Вршцем. Новосађане су предводили Никола Кулжински и Мирко Бредер, док се на челу играча из Вршца налазио Бора Костић. После 27 потеза играчи из Вршца су престали да се јављају. То је био знак да је позиција добијена за Нови Сад.

Многа мала места су захваљујући дописном шаху добила видно место широм шаховског света. Село Сеча Река у близини Косјерића са правом носи назив „шаховског села". Наставник у њеној Основној школи, Милан Јовчић, је познат играч дописног шаха у свету. Пошто једновремено игра и по 20 партија, то највише прима поште у селу. Он је и највећи купац марака које са шаховским потезима путују на све континенте. Временом је Јовчић начинио велику колекцију партија, а његове кћерке су постале филателисти. Бројни његови пријатељи са шаховског поља упућују му и много необичних писама. Један Данац уз сваки потез поред коментара писао му је о себи, породици, Данској...

Дописни шах развија код шахиста уредност, продубљивање знања шаховске теорије; стварају се пријатељства између људи које деле и хиљаде километара. Међу многим одговорима на питање: шта је и какав је дописни шах, ево шта је рекао др Милан Видмар, пошто је 1937. године постао првак света у дописном шаху, — „Занимљив је несумњиво. Занимљивији је него што сам мислио. Дубљи је од обичног шаха — ако га игра мајстор. Да се много мање греши него у турнирском шаху, не бих могао тврдити. Јер, ипак дописни шах није решавање математичких проблема, него борба знања, искуства и воље."

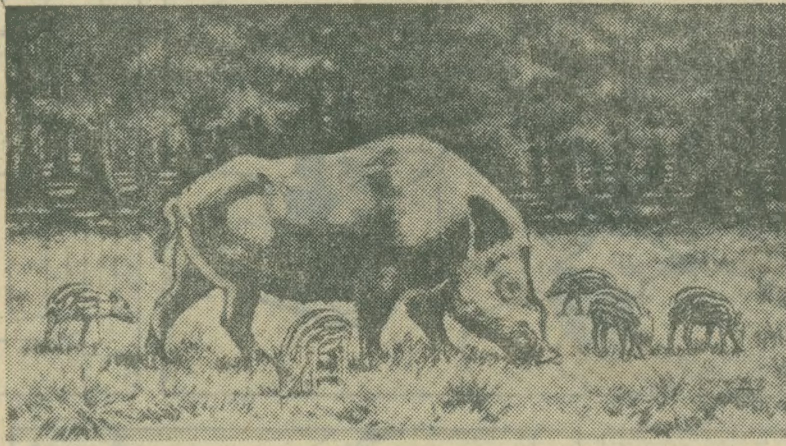
БОРБА ПРОТИВ АЈКУЛА

Људи одавно раде на томе да пронађу средство да би се одбранили од напада ајкула. Извршене су многе пробе. А ускоро ће бити извршена још једна у Црвеном мору. Стручњаци британског адмиралитета сматрају да су можда открили једно средство које одбија ајкуле па ће га ускоро испробати. Пробе ће вршити један Аустралијанац и један Британац. Они су чланови групе енглеских ронилаца за научна истраживања. Ускоро ће поћи на Црвено море.

Пробе ће се извршити на овај начин. Два рониоца ће пливати под водом носећи са собом торбе које садрже свињску крв и месо као мамац. Када се ајкуле приближе, они ће испробати четири различите хемикалије да би се видело која је најефикаснија. Све су хемикалије намењене да одбију мирисом или надраживањем. У случају напада, други чланови екипе биће у приправности са харпунима. У другом једном тесту ронилац ће бити спуштен у море заштићен кавезом и одатле ће покушати да убије ајкулу помоћу копља са врхом на коме се налази отров.

МНОГИ ловци кажу да су дивље свиње врло интелигентне, јако чисте и необично веште у борби. Њихова је храброст легендарна. Иако се највише дивљих свиња налази у многим шумама западне Европе, сродници ове животиње могу се наћи и у северној Африци, Малој Азији, источној Кини, Индокини и на Борнеу.

У току многих векова дивље свиње привлачиле су само најсмелије ловце. У лов на дивљег вепра ретко је који ловац одлазио сам. Увек је била читава гомила коњаника која је гонила вепра и покушавала да га убије копљем.

ДИВЉА СВИЊА

најстрашнији противник

Често се дешавало да им дивљи вепар умакне сав начичкан копљима која су једва пробијала његову кожу. Па и данас у многим деловима света, нарочито у северној Африци и Индији, дивље свиње лове помоћу копља. Иако се одувек сматрало да је неспортски убити женку, ипак многи ловци то нису поштовали, па је зато дошло до потпуног истребљења дивљих свиња у Британији као и у многим другим деловима света.

Занимљиво је напоменути да су дивље свиње пренесене у САД тек почетком овог века. То су учинили неки људи приватно. Један богати фармер гајио је дивље свиње на својој великој фарми која је била богата шумом у Њу Хемширу. Међутим, за време једне олује 1938. године, када је ветар уништио ограду дивље свиње су се разбежале. Сада се могу наћи у великом броју држава.

Стари вепрови могу бити страшни противници, нарочито када се бране од човека или неке животиње. Прича се да је у Индији било случајева да су дивљи вепрови за време лова нападали слонове и убијали тигрове. Неки ловци иду чак тако далеко да причају да су виђали како дивљи вепар пије воду између два тигра, што се не би усудила ниједна друга животиња на свету.

У јужном Ираку многи ловци страдају у баруштинама од дивљих вепрова. Дешава се да и младунци дивљих свиња, који су зебрасти, нападну човека или животињу када су у невољи. Приликом једног лова у Алжиру једно младунче направило је прави дар-мар међу коњаницима. Прасе је почело да уједа коње за ноге, тако да ловци нису знали шта да раде, јер нити су могли да пуцају нити да га ухвате.

Дивље свиње углавном живе по великим шумама где непрекидно лутају тражећи храну. Куда оне прођу сва је земља изорана као да је плуг прошао. Обично се крећу ноћу, упадају на њиве фармера и скоро све униште. Имају необично оштро чуло мириса тако да лако осете шта је на којој њиви посејано и тамо где им се највише допада скоро све опустоше. Захваљујући свом чулу мириса оне успешно прате рањене животиње и поједу их. Дивље свиње такође радо једу и све врсте змија.

Дивље свиње одлични су пливачи. Чим их пси нападну, оне одмах скачу чак и у највеће брзаке где пси ни по коју цену не би смели да скоче.

Међутим, као и све друге дивље животиње, тако и дивља свиња нестаје све више из природе, а највише због пушке. Против пушке дивља свиња је потпуно немоћна. Једини јој је спас да се завуче што дубље у шуму и да се појави само ноћу када ју је тешко погодити. Да ли ће ускоро и ова животиња ишчезнути зависи само од човека — ловца који би требало да штеди бар женке.

Јесте ли већ чули да...

... прве речнике — називани су гласарима — саставили су стари Грци у 5. веку пре наше ере.

... једина земља у којој деца уче да пишу и десном и левом руком је — Јапан.

... у речнику којим се служио Шекспир било је према једним подацима 15.000, а према другим подацима више од 20.000 речи. Пушкинов речник састоји се од преко 21.000 речи.

...Американци су однедавно почели да стављају на подове својих кухиња најлонске тепихе који се могу прати.

... за месец дана гусеница поједе 6 хиљада пута више но што износи њена сопствена тежина.

...ученици њујоршких школа ће ускоро имати терене за игру поплочане цементом помешаним са каучуком.

... велика већина животиња уме да плива. Један од изузетака је и камила.

Кад допадне у дубоку воду, камила сместа одлази на дно.

Дуговечне боце

Статистичари су израчунали да свака боца за млеко може просечно да се употреби око 50 пута, пивска око 35, а боца за жестока пића не више од два пута. Због тога су стручњаци прегли да побољшају квалитет боца и тиме им продуже век. У лабораторијама за испитивање стакла у Чарлтону и Лондону пронађена је нова техника за добијање отпорног стакла. На спољашњу површину боца, док се оне још налазе у растопљеном стању, наносе се органска једињења метала. Боце на тај начин постају сјајније и отпорније. Било је испитано 5.000 боца разних типова, и то на разним температурама и под различитим притисцима. Стручњаци верују да су на најбољем путу да створе дуговечне боце.

Корак и брзи ход

Дужина корака одраслог човека износи 75-80 сантиметара, док у спортском брзом ходању корак може да буде дугачак 100, па чак и 115 сантиметара. За један корак обичан пешак утроши просечно пола секунде, док је у брзом ходању спортисти довољна свега четвртина секунде. Због тога је и његова брзина много већа. Шампиони у брзом ходању прелазе на час 15 километара, што значи да они ходају троструко брже од обичних пешака.

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ

ОДГОВОРИ

ПОГРЕШКА ВЕЛИКОГ ПРЕСТУПНИКА

Сваки преступник учини бар једном неку малу грешку. У овом случају чиновник Смит одао се сам. Наиме, претеће писмо које је он наводно извадио из плавог коверта било је — несавијено. Ситница — али судбоносна. Да би сумњу свалио на благајницу притиснуо је њене прсте, пошто ју је етром претходно онесвестио, на бочицу тако да су на бочици нађени само њени отисци.

БРОДОВИ КАНБЕРА (45.000 ТОНА) И ОРИЈАНА (42.000 тона) СУ НАЈВЕЋИ ПУТНИЧКИ ПРЕКООКЕАНСКИ БРОДОВИ КОЈИ СУ ИЗГРАЂЕНИ У ЕНГЛЕСКОЈ ПОСЛЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА. ПУТНИЦИ НА ОВИМ БРОДОВИМА НЕМАЈУ УТИСАК ДА ИМ НЕШТО НЕДОСТАЈЕ ДОК ПУТУЈУ МОРЕМ. ОНИ УЈУТРУ МОГУ ДА КРЕНУ У КУПОВИНУ КАО НА КОПНУ, ПО ПОДНЕ ДА ГЛЕДАЈУ ТЕЛЕВИЗИЈСКИ ПРОГРАМ, А УВЕЧЕ ДА СЕ ШЕТАЈУ, ИДУ У БИОСКОП ИЛИ ПРОВЕДУ УГОДНО ВЕЧЕ У ДАНСИНГ- РЕСТОРАНУ.

ПЛОВЕЋИ ГРАДОВИ

КАНБЕРА и Оријана спадају међу највеће и најбрже бродове који су икада пловили Пацификом. Добар део времена они проводе пловећи између Енглеске и Аустралије, преко Суецког канала, а понекад плове око света. На таквим путовањима њихова маршрута води преко Панамског и Суецког канала.

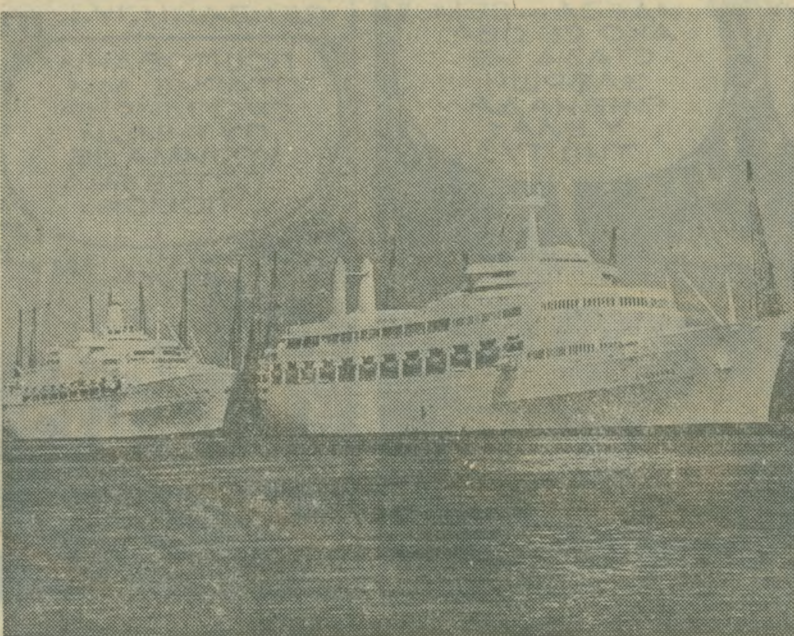
При изградњи ових бродова коришћен је специјални материјал: пластика, затим неке синтетичке материје које бродовима дају живахан изглед, а нарочито је много коришћен алуминијум итд.

Да би се смањила бука машина и љуљање, сви бродски погонски уређаји смештени су у задњем делу уместо у средини. На задњем делу се налазе и бродски димњаци, који су постављени један поред другог. Тако је велик део простора, који на другим бродовима заузимају димњаци, ослобођен и намењен спортским теренима.

На сваком броду постоји по једна велика позоришна сала која се може лако адаптирати за биоскопску. Док су бродови на пучини путници могу да уживају посматрајући телевизијске програме. Када се бродови укотве у некој луци, бродска телевизијска станица укључује се у месне локалне програме и одмах их емитује.

На Канбери и Оријани налазе се кабине са тапацираним зидовима кроз које се не могу чути гласови, затим многобројне продавнице у којима се продаје сваковрсна роба, по четири базена за пливање на сваком броду, фризерски и козметичарски салони, аутоматске перионице опремљене машинама за прање и сушење рубља и тако даље. Млађи путници имају просторије за игру у унутрашњости брода и на самој палуби.

Чак и мајке са бебама могу безбрижно да путују, јер се ту налазе и дечје јасле у којима су запослене квалификоване неговатељице.

КАМБЕРА И ОРИЈАНА УКОТВЉЕНЕ У ЛУЦИ САУТЕМПТОН У ЈУЖНОЈ ЕНГЛЕСКОЈ

Алкохол у крви

Немачки аутомобилисти моћи ће одсад да веома лако измере проценат алкохола у сопственој крви. Наиме, у трговинама и апотекама они ће моћи да купе „алкутест", то јест један препарат помоћу кога ће моћи сами да одреде „своје малигане". Једна доза овог препарата, која је довољна за дванаест проба, стајаће око 4.500 динара.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

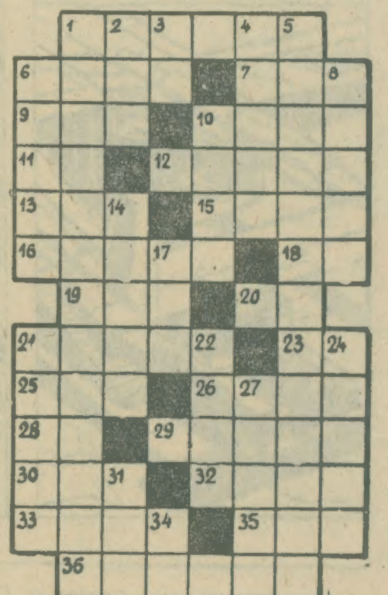
Водоравно: 1) врста тканине, 6) хемијски елемент, 7) крволочна звер, 9) захват ножем, 10) урликање звери, 11) митолошки бог подземља, 12) планина у Далмацији, 13) хемијски термин, 15) врста камиле без грбе, 16 пантљика, 18) река у Аустрији, 19) жалосне врбе, 20) првак, 21) место у Горском Котару, 23) гувернер Свете Јелене у доба Наполеона, 25) део главе, 26 житарица, 28) енглески драмски писац (Пигмалион), 29) врста птица, 30) вулкан на острву Минданао, 32) бог љубави код старих Римљана, 33) област у југозападном делу Енглеске, 35) инсект из фамилије опнокрилаца, 36) вест, новина.

Усправно: 1) име и презиме чувеног пољског композитора (1810-1849), 2) срећка, 3) део коњске опреме, 4) пропелер, вијак, 5) лакоумност, 6) шумско дрво, 8) врста гуштера, 10) улога, 14) планински венци Источних Алпа, 17) врста папагаја, 21) део града Ријеке, 22) врста проса, 24) званична потврда преписа, 27) грчко острво, 31) лична заменица, 34) скраћеница за телевизију.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) одмор, 6) октопод, 8) але, 9) суд, 11) директива, 14) ам, 15) ово, 16) ар, 17) Паја, 19) ен, 20) ра, 21) цр, 22) С(ветозар) Г(лигорић), 23) Арас, 25) ре, 26) Ант, 27) ус, 29) инцидент, 32) ски 33) еон, 34) антимон, 37) кађун.

Усправно: 1) окер, 2) Димитрије Туцовић), 3) Москва, 4) оп, 5) Роси, 6) Олимп, 7) дуван, 8) ада, 10) дар, 12) Боја, 13) то, 18) Арг, 19) Ера, 21) црте, 22) сенке, 23) Андрић, 24) сутон, 25) рис, 26) аи, 28) син, 30) цинк, 31) неон, 35) та, 36) му.

МИКИ

by Walt Disney

АЛА ЈЕ ЛЕПО СУНЦЕ!

ЗА ТРЕНУТАК САМ ПОМИСЛИО...

...ДА ЈЕ ТО ПОХВАЛА...

...МОМ ЦРТЕЖУ!

ДА СЕ МАЛО ИЗВЕЗЕМО, МИЋО?

СЈАЈНО!

АУТО-ХОТЕЛ ЗАГРЕЈАН БАЗЕН

ПОСЕТИТЕ МОТЕЛ „БРЕСКВУ" ЗАГРЕЈАН БАЗЕН

Distributed by King Features Syndicate

МОТЕЛ

ЗАГРЕЈАН БАЗЕН

ЗАР НИЈЕ БИЛО ЛЕПО, МИКО?

ЈЕСТЕ... И КОРИСНО! РОДИЛА МИ СЕ ЈЕДНА ИДЕЈА!

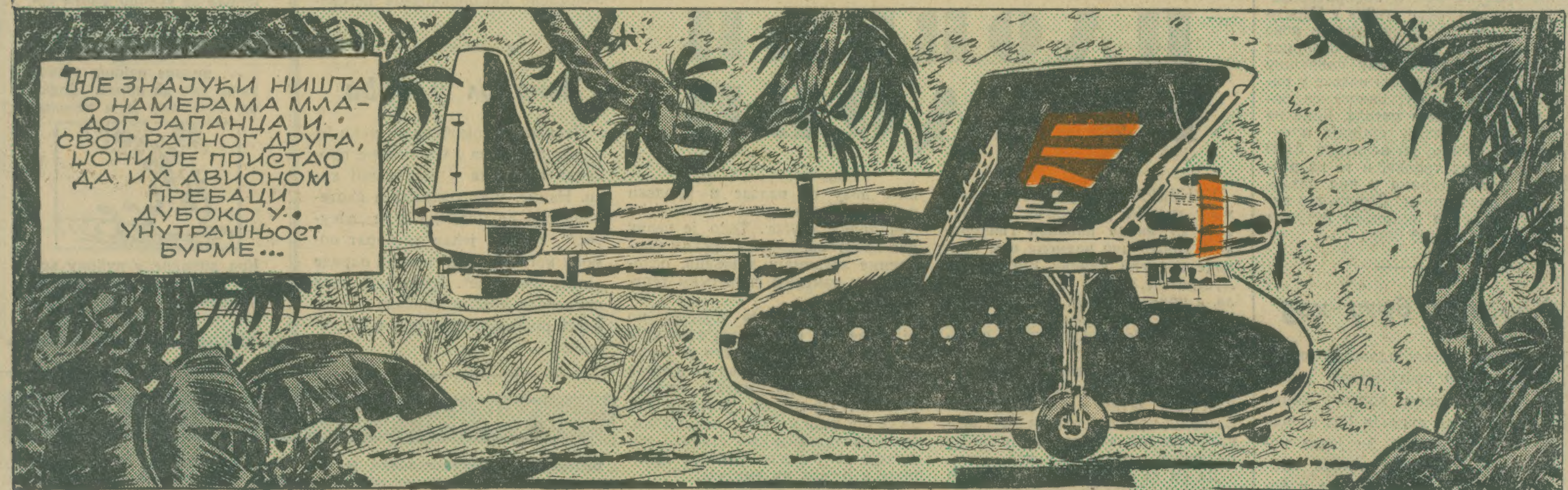
КАСНИЈЕ

МИЋИН ЗАГРЕЈАН БАЗЕН

ПЛИВАЊЕ 20 ДИН.

ЏОНИ ХАЗАРД

ФРЕНК РОБИН

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић, Београд, Македонска 31. — Издаје и штампа „Политика" штампарско издавачко предузеће Београд Македонска 31. Жиро рачун број 101-11-1-82. Поштански фах 124. Претплата за нашу земљу: годишња 1.800; полугодишња 900; за иностранство: годишња 2.600, полугодишња 1.300 дин. Рукописи се не враћају.